

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

* *

Verzenddatum	Bijlagen	Uw kenmerk	Ons kenmerk
	2		

Onderwerp
Besluit Woo-verzoek inzake informatie m.b.t. gebiedsprocessen stikstof

Geachte verzoeker,

Op 17 mei 2022 heeft u, met een beroep op de Wet open overheid (hierna: Woo), een verzoek ingediend om openbaarmaking van informatie met betrekking tot de gebiedsprocessen waarin het stikstof vraagstuk wordt behandeld. De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd op 18 mei 2022, kenmerk 2959591.

In uw verzoek vraagt u om openbaarmaking van alle verslagen, notulen, communicatie per brief, mail, app of anderzijds tussen medewerkers van de provincie Flevoland en deelnemende organisaties waarbij het stikstof vraagstuk wordt behandeld.

Op 17 juni 2022 is de beslistermijn schriftelijk met twee weken verdaagd tot 29 juni 2022.

Wettelijk kader

Op grond van artikel 4.1, eerste lid, van de Woo kan een ieder een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. Wanneer (i) de aard van het verzoek, (ii) de inhoud van het verzoek of (iii) uitlatingen van de verzoeker duidelijk maken dat geen Woo-verzoek is beoogd, geldt dat geen sprake is van een Woo-verzoek. In geval van uw verzoek, is van (een van) die omstandigheden geen sprake. U richt uw verzoek aan de Provincie. Uw verzoek heeft betrekking op het handelen van een bestuursorgaan inzake het stikstofproblematiek en het gebiedsproces. Uw verzoek valt derhalve onder de reikwijdte van de Woo.

Artikel 4.1, zevende lid, van de Woo bepaalt dat een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5 van de Woo. Een bestuursorgaan zal het verstrekken van de gevraagde informatie achterwege kunnen (dan wel moeten) laten wanneer zich een of meer van de in artikel 5.1 en 5.2 van de Woo genoemde uitzonderingen en beperkingen voordoen.

Voor de relevante Woo-artikelen verwijzen wij u naar bijlage A. Hierbij wordt getoetst aan de artikelen 5.1 en 5.2 van de Woo waarin is aangegeven wanneer informatie niet openbaar wordt gemaakt.

Inventarisatie

Gelet op de door u omschreven bestuurlijke aangelegenheid, is er een uitgebreid onderzoek uitgevoerd of de provincie Flevoland beschikt over de documenten waarop uw Woo-verzoek betrekking heeft. Hiervoor zijn het (digitaal) archief, de systemen en de betrokken collega's geraadpleegd.

Op basis van uw verzoek zijn er in totaal **32** documenten aangetroffen. Van de 32 documenten zijn er **3** reeds openbaar. De Woo is niet van toepassing op reeds openbare documenten. Deze documenten vallen dan ook buiten het bestek van het verzoek. Wij gaan in totaal **29** documenten openbaar maken. De documenten zijn opgenomen in een inventarisatielijst, die als bijlage A bij dit besluit is gevoegd. In de inventarisatielijst wordt per document aangegeven wat er is besloten.

Zienswijze

Bij de openbaarmaking van diverse documenten spelen de belangen van derden een rol. Deze derde-belanghebbenden zijn vooraf gevraagd om hun mening te geven over openbaarmaking van de documenten. De derde-belanghebbende hebben aangegeven geen bedenkingen te hebben met openbaarmaking van de documenten.

Besluit

Wij besluiten de door u gevraagde informatie openbaar te maken, voor zover aanwezig, openbaar te maken met uitzondering van de daarin opgenomen persoonsgegevens.

Motivering

Ingevolge artikel 4.1, zevende lid, van de Woo, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5 (uitzonderingen) van de Woo. Het recht op openbaarmaking op grond van de Woo dient het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt een ieder in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar de persoon, de bedoeling of de belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen betrokken, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Woo een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten aan u, volgens de Woo, niet uitsluitend aan u verstrekt worden. Indien wij aan u de betreffende documenten verstrekken, moeten wij deze dan ook in de meeste gevallen aan anderen geven, indien zij daarom verzoeken. In dat licht vindt de afweging dan ook plaats.

Bescherming van de persoonlijke levenssfeer (artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo)

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo blijft verstrekking van informatie achterwege wanneer het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van personen zwaarwegender is dan het belang van informatieverstrekking. Dit is het geval als documenten gegevens zoals namen, telefoonnummers, e-mailadressen, maar ook tot de persoon (indirecte) herleidbare informatie bevat. Met het voornoemde wordt bedoeld dat door openbaarmaking van die gegevens, de identiteit van de bij de aangelegenheid betrokken personen achterhaald kan worden.

In diverse documenten staan (in)direct identificerende persoonsgegevens. Dit betreft onder meer namen, telefoonnummers en e-mailadressen van de medewerkers van de provincie en die van de bij de aangelegenheid betrokken partijen. Openbaarmaking van deze informatie dient geen redelijk doel waardoor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen in dit verband zwaarder weegt. Wij wegen het hier bedoelde belang zwaarder dan het belang van openbaarheid. Deze informatie maken wij dus niet openbaar.

Waar het gaat om de persoonsgegevens van ambtenaren in de documenten merken wij het volgende op. Indien het gaat om namen van medewerkers die niet wegens hun functie in de openbaarheid treden, weegt het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de desbetreffende ambtenaar zwaarder dan het algemeen belang van openbaarheid. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen de openbaarmaking daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam van een ambtenaar aan een individuele burger die met deze ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van deze persoonsgegevens in de zin van de Woo. Deze persoonsgegevens maken wij dus ook niet openbaar.

Waar van toepassing hebben wij deze persoonsgegevens in de documenten onleesbaar gemaakt onder vermelding van artikel 5.1.2.e Woo.

Wijze van openbaarmaking

De documenten worden gelijktijdig met het besluit openbaar gemaakt. Op uw verzoek wordt het besluit en de documenten per email aan u toegestuurd.

Plaatsing op het internet

Het besluit word in geanonimiseerde vorm, samen met bijbehorende documenten voor een ieder openbaar gemaakt, binnen enkele dagen na verzending van deze brief, gepubliceerd worden op onze website, [https://www.flevoland.nl/loket/wet-openbaarheid-van-bestuur-\(Woo\)](https://www.flevoland.nl/loket/wet-openbaarheid-van-bestuur-(Woo)).

Een afschrift van dit besluit zenden wij aan alle betrokken derde-belanghebbenden.

Rechtsmiddelen

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na datum van verzending van deze brief schriftelijk bij ons bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend te zijn en voorzien van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.

Nadere informatie over de bezwaarprocedure treft u aan in het hierna volgende informatieblad.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bezwaar

Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. U dient het bezwaar in op onze website <https://www.flevoland.nl/loket/loketoverview/bezwaar-tegen-beslissing-provincie-6365>

Verzoek om voorlopige voorziening

Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de voorzieningenrechter. Het adres is Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, voorlopige voorzieningen, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De rechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken.

Overslaan van de bezwaarschriftenprocedure

Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de bestuursrechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer: A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit. B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo'n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is.

Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

Proceskostenvergoeding

Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons – voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift – een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfkosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo'n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.

Bijlage A

Ingevolge artikel 4.1, zevende lid, van de Woo, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in artikel 5.

Artikel 5.1. van de Woo luidt, voor zover relevant, als volgt:

1. Het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
  - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
  - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze persoonsgegevens of deze persoonsgegevens kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
  - e. nummers betreft die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt.
2. Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a. de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties;
  - b. de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;
  - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - d. de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
  - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - f. de bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens;
  - g. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
  - h. de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage;
  - i. het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
3. Indien een verzoek tot openbaarmaking op een van de in het tweede lid genoemde gronden wordt afgewezen, bevat het besluit hiervoor een uitdrukkelijke motivering.
4. Openbaarmaking kan tijdelijk achterwege blijven, indien het belang van de geadresseerde van de informatie om als eerste kennis te nemen van de informatie dit kennelijk vereist. Het bestuursorgaan doet mededeling aan de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.
5. In uitzonderlijke gevallen kan openbaarmaking van andere informatie dan milieu-informatie voorts achterwege blijven indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang dan genoemd in het eerste of tweede lid en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt. Het bestuursorgaan baseert een beslissing tot achterwege laten van de openbaarmaking van enige informatie op deze grond ten aanzien van dezelfde informatie niet tevens op een van de in het eerste of tweede lid genoemde gronden.
6. Het openbaar maken van informatie blijft in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, in geval van milieu-informatie eveneens achterwege voor zover daardoor het in het eerste lid,

- onderdeel c, genoemde belang ernstig geschaad wordt en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade.
7. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op milieu-informatie die betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 5.2. van de Woo luidt, voor zover relevant, als volgt:

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
2. Het bestuursorgaan kan over persoonlijke beleidsopvattingen met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Onverminderd het eerste en tweede lid wordt uit documenten opgesteld ten behoeve van formele bestuurlijke besluitvorming door een minister, een commissaris van de Koning, Gedeputeerde Staten, een gedeputeerde, het college van burgemeester en wethouders, een burgemeester en een wethouder, informatie verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen in niet tot personen herleidbare vorm, tenzij het kunnen voeren van intern beraad onevenredig wordt geschaad.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

BIJLAGE A: INVENTARISLIJST Woo-verzoek					
doc.nr	onderwerp /Soort- inhoud document	datum	Woo Artikel	Openbaar gemaakt?	Opmerkingen
1	Interne Email mbt Brief stikstofgroep landbouw Flevoland met 1 bijlage	8-04-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
2	Bijlage bij doc. 1 brief van de leden van Stikstofgroep Landbouw Flevoland aan de Provincie	8-04-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
3	Interne Email stukken voor presentatie Raad NOP	10-05-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
4	Bijlage 1. bij doc. 3 Memo stikstof voor gemeenteraad Noordoostpolder	10-05-22	n.v.t.	Ja geheel	Geen
5	Bijlage 2. bij doc. 3 Presentatie Raad NOP 16 mei 2022	10-05-22	n.v.t.	Reeds openbaar	https://raad.noordoostpolder.nl/Vergaderingen/Themabijeenkomst/2022/16-mei/21:00/Presentatie-aanpak-stikstof-Flevoland-16-mei-2022.pdf
6	Externe email over verslag Brede Netwerkbijeenkomst Programma Natuur	7-03-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
7	Bijlage bij doc. 6 Final powerpointpresentatie netwerkbijeenkomst lerende samenwerking Programma Natuur	25-01-22	n.v.t.	Reeds openbaar	https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2022/02/Gespreksverslag-
8	Interne Email met Q&A	22-03-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
9	Bijlage bij doc. 8 Q&A tbv PS 23-03-22	22-03-22	n.v.t.	Ja geheel	Geen
10	Externe email Uitvraag Gebiedsgericht werken 2022 en 2023	8-04-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
11	Bijlage bij doc. 10 Brief Uitvraag Gebiedsgericht werken 2022 en 2023 Flevoland	5-04-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
12	Externe email overzicht vereisten voor een gebiedsplan Flevoland	30-03-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
13	Bijlage bij doc. 12 Vereisten voor een gebiedsplan concept	30-03-22	n.v.t.	Ja geheel	Geen
14	Externe email over overzicht gebiedsgerichte aanpak binnen Provincie m.b.t. Stikstof	11-03-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
15	Bijlage bij doc. 14 Gebiedsgerichte aanpak stikstof	11-03-22	n.v.t.	Reeds openbaar	https://www.ipo.nl/media/fa4bwgg0/doorkijk-gebiedsgerichte-aanpak-stikstof.pdf
16	Externe email Aangepast schema vereisten concept gebiedsplan na KMO Special	14-04-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
17	Bijlage bij doc. 16 vereisten concept gebiedsplan 13 april 2022 na KMO special	14-04-22	n.v.t.	Ja geheel	Geen
18	Email wijzigingen PVA gebiedsgerichte aanpak stikstof noordooststrand NOP presentatie	21-02-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
19	Bijlage bij doc. 18 Presentatie sheets PVA gebiedsgerichte Aanpak Stikstof noordooststrand NOP	21-02-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
20	Interne email Aandeel NOP op Wieden Weerribben	10-05-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
21	Interne presentatie Klein comitee agrariers stikstof Flevoland	21-02-22	n.v.t.	Ja geheel	Geen
22	Notulen regietafel over Flevolandse aanpak Stikstof Provincie	15-12-21	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
23	Presentatie regietafel stikstof Flevoland	15-12-21	n.v.t.	Ja geheel	Geen
24	Notulen klein comite agrariers	25-11-21	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
25	Notulen kernteam stikstof	25-11-21	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
26	Notulen kernteam stikstof	18-10-21	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
27	Notulen kernteam stikstof	4-10-21	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
28	Intern document uitnodiging voor agrariers gebiedsproces Noordoostpolder	17-05-21	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
29	Intern document uitnodiging voor agrariers uit de Noordoostpolder	30-03-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
30	Interne brief voor agrariers over reductiepercentage NOP	22-03-22	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
31	Interne brief voor aanmelding door agrariers inzake de gebiedsprocesbijeenkomst	5-11-21	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.
32	Interne brief uitnodiging aan agrariers gebiedsproces stikstof Flevoland	1-06-21	5.1.2.e	Gedeeltelijk	n.v.t.

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Fwd: brief stikstofgroep landbouw Flevoland
Datum: vrijdag 8 april 2022 21:36:18
Bijlagen: [Brief pauzeren GGA Flevoland.pdf](#)

Mvg [REDACTED]
06 [REDACTED]

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [REDACTED]@gmail.com>
Datum: 8 april 2022 om 21:33:08 CEST
Aan: [REDACTED]@flevoland.nl>
Kopie: Harold Hofstra <Harold.Hofstra@flevoland.nl>, [REDACTED]
[REDACTED]@flevoland.nl>
Onderwerp: brief stikstofgroep landbouw Flevoland

geachte leden van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Flevoland,

bijgevoegd een brief aan u namens de leden van Stikstofgroep Landbouw Flevoland, een brede samenwerking van vertegenwoordigers van de land- en tuinbouw in Flevoland.

Met vriendelijke groet,

06- [REDACTED]

8 april 2022

Aan Provinciale en Gedeputeerde Staten van Flevoland

Betreft: Pauzering gebiedsgerichte aanpak stikstof Flevoland

Geachte Statenleden,

Via deze brief willen we u laten weten dat de we als Stikstofgroep Landbouw Flevoland de gesprekken over de gebiedsgerichte aanpak in onze provincie willen pauzeren. Door het handelen van de provincie is veel ongenoegen ontstaan. Dit ongenoegen is in de afgelopen week versterkt door een nationale eenzijdige focus op opkoop, fouten bij het RIVM en onduidelijkheid tijdens de provinciale bijeenkomst vorige week in Luttelgeest.

Voordat we verder kunnen praten willen we als Stikstofgroep Landbouw Flevoland duidelijkheid over de volgende punten:

- We willen dat de data van ons gebied in beeld wordt gebracht en transparant wordt gedeeld. Daarbij willen we ruimte voor aanpassing aan de data als deze niet klopt.
- We willen een 0-meting en dat de uitgangspunten waarmee we in het gebiedsproces werken bekend zijn.
- We verwachten een spoedige legalisatie van de PAS-melders, interimmers en andere knelgevallen. Daarbij willen we duidelijkheid over de termijn en de procedure.
- We willen geen ingetekende kaarten en beelden voorafgaand aan het gebiedsproces.
- We willen dat u afstapt van een eenzijdige focus op KDW.
- We verwachten een focus op innovatie. In het oostelijk deel van de Noordoostpolder bestaat het overgrote deel van de bedrijven uit akkerbouw en zit er weinig veehouderij, die ook nog eens geen piekbelaster zijn.
- We verwachten dat uw communicatie richting boeren en tuinders verbetert.
- We willen dat boeren en tuinders weer toekomstperspectief geboden wordt.

Wij staan open voor een gesprek over de toekomst van de land- en tuinbouw van onze mooie provincie, maar daarvoor is het nodig dat wij duidelijkheid krijgen over bovenstaande punten. Zodra deze randvoorwaarden zijn geregeld, kunnen we onze pauzering stopzetten. Vanuit de Stikstofgroep Landbouw Flevoland hebben we steeds constructief meegedacht tijdens de gesprekken aan de verschillende tafels en zullen dat dan ook blijven doen. Daarbij verwachten we eenzelfde houding vanuit de provincie.

Met vriendelijke groet,

Namens stikstofgroep Landbouw Flevoland,

■■■■■■ (06 ■■■■■)

3.

Art. 5.1.2.e

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: voor PO: stukken voor Raad NOP 16 mei
Datum: dinsdag 10 mei 2022 08:51:44
Bijlagen: [memo stikstof voor gemeenteraad Noordoostpolder v2.docx](#)
[presentatie Raad NOP 16 mei 2022.pptx](#)
[image001.png](#)

Zoals gisteren in kernteam besproken.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland

T 06-[REDACTED]
E [REDACTED]@flevoland.nl

logo

Memo voor gemeenteraad van de Noordoostpolder

Stikstofproblematiek en het gebiedsproces

De stikstofproblematiek in vogelvlucht

Nederland is gebonden aan de eisen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen dienen – kort door de bocht – om de biodiversiteit (de verscheidenheid aan planten en dieren) in Europa te behouden. De richtlijnen hebben een directe beschermende werking voor bepaalde soorten, maar ook voor gebieden die (veel) bijzondere soorten huisvesten – de zogenaamde Natura 2000-gebieden. In Flevoland betreft dit bijvoorbeeld de Oostvaardersplassen en een aantal randmeren.

In de aanwijsbesluiten van Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgenomen. Dit betreft doelen die gehaald moeten worden om daarmee de kwaliteit van het gebied, en het behoud van de bijzondere soorten in dat gebied, nu en in de toekomst te garanderen. Maar de kwaliteit van de Nederlandse Natura 2000-gebieden is vaak onvoldoende en de doelen worden nog (lang) niet gehaald. Belangrijke factoren die de doelen bedreigen zijn waterkwaliteit en waterstand, vermessing en verzuring.

De vermessing en verzuring worden (met name) veroorzaakt door een overmaat aan stikstofdepositie. De stikstof komt hoofdzakelijk vrij uit mest (ammoniak, met name van de landbouw) en bij verbranding (stikstofoxiden, met name van de industrie en transport). Deze vormen van stikstof leiden tot neerslag in de omgeving. Bij vermessing is er sprake van een toename aan voedingsstoffen, waardoor planten die zich hebben gespecialiseerd in het zuinig omgaan met die voedingsstoffen de concurrentie met andere soorten (zoals grassen en bramen) verliezen. Bij verzuring is er sprake van gevolgen voor de bodemgesteldheid. Zoals een gebrek aan kalk (met gevolgen voor plant en dier) en bij sterke verzuring zelfs een vergiftiging door het vrijkomen van zware metalen.

Niet alle Natura 2000-gebieden ondervinden hinder van stikstofdepositie. Binnen de natuurgebieden zijn habitats (leefgebieden met een ecologische samenhang van soorten) gelegen en voor elk habitat is wetenschappelijk een richtlijn bepaald voor de maximale hoeveelheid stikstofneerslag waaronder het habitat geen schade lijdt (dit wordt de Kritische Depositie Waarde of KDW genoemd). In Flevoland zelf zijn geen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden (gebieden met een lage KDW) gelegen. Net buiten Flevoland zijn die er wel, zoals de Weerribben, de Wieden, Rottige Meenthe, het Naardermeer en de Veluwe. Doordat stikstof met de wind wordt meegevoerd daalt er wel stikstof vanuit Flevoland op deze gebieden neer.

De Nederlandse wetgeving en de vernietiging van het PAS

In Nederland zijn de eisen uit de Europese richtlijnen opgenomen in de Wet natuurbescherming (voorheen in de Natuurbeschermingswet 1998). Als iemand activiteiten wil ondernemen, zoals het houden van vee, het aanleggen van een weg of het bouwen van een fabriek, dan wordt gecontroleerd of dit voornemen mogelijk negatieve invloeden heeft op Natura 2000-gebieden. Één van die checks is een stikstofberekening (berekening met AERIUS Calculator) om te bepalen of het project mogelijk leidt tot een toename van stikstofneerslag op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Als er sprake is van mogelijk significante negatieve effecten dan geldt er voor het project een vergunningplicht. Het project moet dan de negatieve effecten volledig in kaart brengen en deze mitigeren (voorkomen door maatregelen) of compenseren (op een andere plek een positieve bijdrage leveren als compensatie voor de schade van het project).

Veelvoorkomende vorm van mitigatie is het inzetten van een reductie van stikstofemissies enerzijds, om een toename van stikstofemissie op een andere plek toe te staan. In het Programma Aanpak Stikstof (PAS) had het Rijk een pakket bronmaatregelen (maatregelen die moeten leiden tot reductie van stikstof) afgesproken en hadden provincies de verplichting extra natuurmaatregelen (maatregelen in de natuur zelf om de kwaliteit van die natuur te behouden en te verbeteren) te nemen. In ruil voor deze inspanning werd stikstofruimte vrijgegeven voor sociaal-economische ontwikkelingen.

De rechter heeft het PAS vernietigd omdat de effectiviteit van de bronmaatregelen uitbleef (er is weinig/geen sprake van stikstofdaling) en stikstofruimte als werd uitgegeven vóór die bronmaatregelen waren doorgevoerd.

Het post-PAS Rijksbeleid

Na de vernietiging van het PAS is de praktijk weer geworden (zoals voor het PAS al gewoon was) om rechtstreeks te salderen tussen projecten. Dat betekent dat een ondernemer of zelf stikstofruimte vrijmaakt door emissies te beperken binnen het eigen project (intern salderen) of andere ondernemers (meestal voor een vergoeding) emissies laat beperken binnen hun project (extern salderen). Met de salderingspraktijk alleen wordt er echter weinig vooruitgang geboekt in de stikstofproblematiek. Dit komt omdat de saldering zich alleen richt op nieuwe projecten (en dus niet op de bestaande zaken) en omdat saldering gericht is op een evenwicht (evenveel erin als eruit).

De oplossing voor de stikstofproblematiek ligt enerzijds in het op orde krijgen van de natuurgebieden en anderzijds in het verzekeren dat dit zo blijft door de stikstofneerslag op de stikstofgevoelige gebieden te verminderen. Het Rijk heeft de ambities hierover vastgelegd in de Wet stikstofreductie en natuurherstel (Wsn, die feitelijk de Wet natuurbescherming op punten wijzigt). Belangrijke pijler is het vastleggen van een omgevingswaarde voor 2035 die bepaalt dat dan 74% van het stikstofgevoelig areaal geen overbelasting van stikstof meer mag krijgen. Dit komt overeen met een emissiereductie van ongeveer 50% landelijk. Ook intensivering van de natuurmaatregelen maakt onderdeel uit van de aanpak. Daarnaast de legalisatie van bedrijven die door het vernietigen van de PAS illegaal voor de Wet natuurbescherming zijn geworden. Voor de totale aanpak heeft het Rijk €6 miljard beschikbaar gesteld.

De noodzaak om op korte termijn tot aantoonbare daling te komen wordt na de PAS-uitspraak regelmatig door de rechter bevestigd. Een voldoende robuust pakket van zowel natuurmaatregelen als bronmaatregelen is inmiddels de eis om überhaupt nog vergunningen te mogen verlenen.

De Flevolandse stikstofaanpak

De landelijke omgevingswaarden worden nog vertaald naar doelen per gebied. Vooruitlopend hierop heeft Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten in de Flevolandse Aanpak Stikstof (FAS) een eigen vertaling opgenomen om zo snel mogelijk met de stikstofaanpak te kunnen beginnen, gezien de relatief korte termijn die geldt voor het halen van de landelijke ambities.

De FAS stoelt zich op vier pijlers:

1. Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn op orde;
2. Projecten van provinciaal belang worden gerealiseerd en economische ontwikkeling blijft mogelijk;
3. Stikstofreductie;
4. Natuurinclusieve samenleving.

Voor de derde pijler is in de FAS opgenomen dat Flevoland 74% van het eigen aandeel in de overschrijdingen van stikstofneerslag op de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden wil reduceren. De Flevolandse aanpak richt zich dus alleen op de stikstofneerslag bóven de KDW en alleen op het Flevolandse aandeel daarin.

Er zijn verscheidene scenario's doorgerekend om deze ambitie waar te maken. Daarbij is gekeken naar een combinatie van een generieke aanpak (geldend voor de gehele provincie) en een gebiedsgerichte aanpak (geldend voor een deel van de provincie waar een aanpak efficiënt is doordat de afstand tot een stikstofgevoelig gebied beperkt is).

In de scenario's is gekeken naar een gemiddeld reductiepercentage voor stalemissies en een gemiddeld reductiepercentage voor veldemissies (bemesten en beweiden). Er is geen expliciet reductiepercentage voor industrie of transport. Dat betekent niet dat deze sectoren geen bijdrage moeten leveren. Echter vindt de reductie van deze sectoren al plaats door de autonome verschoning en de klimaataanpak. De stikstofreductie lift hierop mee. Indien deze reductie niet wordt behaald zal hier uiteraard op bijgestuurd worden.

	Generiek – hele provincie	Gebiedsgericht – beperkt gebied
Reductie stalemissies	20%	50-70%
Reductie veldemissies	20%	20%

Onbekend is nog hoe hoog de generieke reductie zal zijn op basis van het pakket bronmaatregelen van het Rijk. Maar de verwachting is dat een behoorlijk deel van de 20% generieke reductie al door de Rijksmaatregelen behaald zal worden.

Het gebied waarvoor de 50-70% reductie voor stalemissies geldt, betreft de oostrand van de Noordoostpolder. Dit gebied is gekozen vanwege de relatief korte afstand tot de Weerribben en de Wieden. Doordat stikstof met de wind wordt meegevoerd is het effect op deze gebieden vanuit Flevoland relatief groot omdat deze gebieden in de heersende windrichting liggen. Het aandeel van Flevoland in de stikstofneerslag op die gebieden is ongeveer 10%.

De donkere kleuren betreffen de Flevolandse delen van dit gebiedsproces. De lichte kleuren betreffen de gebieden in Overijssel waarvan geprobeerd wordt om deze bij het gebiedsproces te betrekken. Immers zijn deze gebieden nog dichterbij de natuurgebieden gelegen waardoor maatregelen er nog efficiënter zijn.

Het gebiedsproces is gestart met een bijeenkomst op 30 maart met de ondernemers in het gebied in het dorpshuis van Luttelgeest. Op 19 april heeft een informerende webinar plaatsgevonden en op 17 mei zal een tweede fysieke informerende bijeenkomst plaats vinden. Daarnaast zijn de ondernemers uitgenodigd om een keukentafel gesprek met de provincie aan te gaan. De provincie wil in deze keukentafelgesprekken inventariseren welke mogelijkheden de lokale ondernemers zelf zien om de reductie te bereiken en welke randvoorwaarden zij daarbij zien (waaronder financiële randvoorwaarden). De resultaten hiervan worden meegenomen bij het opstellen van eigen instrumenten en bij het bijsturen van de instrumenten van het Rijk.

De provincie zet nadrukkelijk in op een leefbare toekomst voor het gebied. Dat betekent dat agrarisch ondernemen in het gebied mogelijk moet blijven. Er wordt daarom gezocht naar mogelijkheden voor verschooning en innovatie. Maar indien ondernemers zelf deel willen nemen aan de stoppersregelingen van het Rijk dan wordt dat uiteraard gefaciliteerd. Uiteindelijk betreft het richtinggevende doel van 50-70% reductie van stallemissies een gemiddelde. Dus een gemiddelde van verschooning, innovatie, verplaatsers en stoppers.

De verbreding naar een transitie van het landelijk gebied

Vanuit de urgentie van het stikstofdossier is de provincie een gebiedsproces gestart voor de oostrand van de Noordoostpolder. Hierbij wordt gekeken naar mogelijkheden voor stikstofreductie inclusief (agrarische) meekoppelkansen. Dit is echter nog geen integrale aanpak voor het landelijk gebied. Deze integratie van het geheel aan ontwikkelingen in het landelijk gebied vindt plaats in de Opgave Perspectief Landelijk Gebied. Dit perspectief wordt samen met de gebieden opgesteld en gaat onderdeel worden van de gebiedsplannen die in 2023 bij het Rijk zullen worden aangeboden in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Dit als basis voor de mogelijke uitkering vanuit het Transitiefonds en de verdere ontwikkelingen voor het Landelijk Gebied. Gemeente, Waterschap, Provincie, Rijksoverheid en gebiedspartijen werken daarbij samen om te komen tot een toekomstbestendig landelijk gebied.

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Verslag Brede Netwerkbijeenkomst Programma Natuur (25-1 jl.) met links naar presentaties en de nieuw ingerichte webpagina lerende samenwerking programma Natuur
Datum: maandag 7 maart 2022 11:42:18
Bijlagen: [Final_Gespreksverslag_netwerkbijeenkomst_lerende_samenwerking_Programma_Natuur_25012022.pdf](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 17:15
Aan: [REDACTED]@flevoland.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@overmorgen.nl>
Onderwerp: FW: Verslag Brede Netwerkbijeenkomst Programma Natuur (25-1 jl.) met links naar presentaties en de nieuw ingerichte webpagina lerende samenwerking programma Natuur

[REDACTED],

Het is veel om te bekijken, maar toch interessant vanwege de link met de gebiedsgerichte aanpak en het Nationaal programma landelijk gebied.

Groeten,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 13:49
Onderwerp: Verslag Brede Netwerkbijeenkomst Programma Natuur (25-1 jl.) met links naar presentaties en de nieuw ingerichte webpagina lerende samenwerking programma Natuur

Beste betrokkene bij Programma Natuur,

Op 25 januari jl. gingen we tijdens de Netwerkbijeenkomst met elkaar in gesprek over de stand van zaken en verschillende aspecten van het programma Natuur en hebben we verder invulling gegeven aan de lerende samenwerking.

Terugblik

In het plenaire deel spraken we over de in het Regeerakkoord aangekondigde integrale gebiedsgerichte aanpak en de betekenis daarvan voor het Programma Natuur. Daarna is gereflecteerd op vragen en thema's die vanuit de benodigde samenwerking op gebiedsniveau naar voren komen.

Tijdens de verschillende deelsessies over systeemherstel, grondinstrumentarium en borgen van natuurherstelmaatregelen in beheerplannen zijn best practices gedeeld en hebben we breder gereflecteerd op wat er nog nodig is om de uitvoering van programma Natuur een stap verder te brengen. Ook zijn jullie in de deelsessies over monitoring en overgangsgebieden bijgepraat over de stand van zaken en verdere planning.

Verslag

Van deze mooie oogst hebben we een verslag (zie bijlage) gemaakt met daarin links naar de filmpjes van de presentaties en een uitgebreide terugblik op de verschillende programma-onderdelen.

Website

Alle informatie over de lerende samenwerking is vanaf nu ook te vinden op:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/programma-natuur/>
<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/programma-natuur/meer-over-het-programma-natuur/>

We hopen dit verder uit te bouwen tot een interactief platform waar we ook vragen vanuit de uitvoering kunnen matchen aan bestaande kennis en ervaringen en inzichten die op andere plekken zijn opgedaan. Met dank aan BIJ12 voor de tijdelijke hosting!

Nogmaals veel dank voor jullie deelname en bijdragen aan de bijeenkomst. We zien elkaar weer snel bij de volgende bijeenkomsten. Meer informatie daarover volgt.

Hartelijke groeten, namens het team lerende samenwerking programma Natuur,

[Redacted]

Ir. [Redacted]
[Redacted]

[Redacted] [@minlnv.nl](mailto:[Redacted]@minlnv.nl)

06-[Redacted]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

8.

Art. 5.1.2.e

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: Q&A tbv PS 23-03-22
Datum: dinsdag 22 maart 2022 11:03:11
Bijlagen: [Q&A tbv PS 23-03-22.docx](#)

Ha [REDACTED],

Hierbij de Q&A def. Met alle wijzigingen verwerkt, voor het voorbereidingsoverleg morgen 14.30 uur.
Dank!

Groet, [REDACTED]

Q&A t.b.v. PS 23-03-2022

Algemeen

Q: Welke concrete acties/stappen zijn door de provincie gezet t.b.v. het dossier stikstof? A: We hebben de aanpak stikstof verder uitgewerkt en geactualiseerd. Hiertoe zijn verschillende scenario's doorgerekend. **1.** We verifiëerden en berichtten de eerste 20 pas melders en stuurden daarbij enkelen een positieve weigering. **2.** We ontwikkelden een nieuwe toezicht- en handhavingsstrategie, die we binnenkort voorleggen. **3.** We kochten stikstofruimte voor MSNF (voor het geval dit nodig zal zijn). **4.** We hebben een doelenbank voor prioritaire projecten opgericht en de regels voor extern salderen aangepast. **5.** We zijn begonnen aan het uitwerken van een voorfinancieringsdeal met het ministerie van LNV t.b.v. de versnelde legalisering van de PAS-melders in de provincie. **6.** We zijn de tweede fase van het gebiedsproces gestart; hiertoe is een selectie gemaakt van ondernemers in de Noordoostpolder. Tevens zijn enkele avonden gepland. **7.** Er is een tiental maatwerkgesprekken geweest met ondernemers in de provincie. Hierin en hiernaast zijn veel vragen beantwoord van ondernemers over onder andere de legalisatie van PAS-meldingen. Ook zijn opties geïnventariseerd voor mogelijke opkoop van stikstofrechten, en/of verplaatsingen van bestaande (agrarische) activiteiten. **8.** We hebben bijgedragen aan het opstellen van de nieuwste POP3-subsidieronde, waarbij mogelijke investeringen die (ook) stikstofemissies verminderen nadrukkelijk in de scope zijn opgenomen. We hebben een innovatie voor het terugbrengen van ammoniakemissies goedgekeurd, namelijk de stikstofstripper (te gebruiken in combinatie met een mestvergister). Hiernaast zijn de meest veelbelovende (nieuwe) innovaties voor het reduceren van emissies uit stallen en velden in kaart gebracht en geëvalueerd. **9.** We concretiseerden meekoppelkansen van stikstof met het generieke landbouwdossier ('landbouw meerdere smaken' en 'natuurinclusief'). Hiertoe is contact gezocht met dossierhouders binnen de provincie. Dit heeft onder andere geleid tot een eerste aanzet van een toekomstperspectief van de agrarische sectortoekomstperspectief. **10.** Er is 9 1/2 miljoen van het rijk verkregen voor natuurontwikkeling en een (voorlopige) reservering voor 8 à 10 miljoen in de boeken van het rijk voor de nieuwe tranche van de aankoop regeling. **11.** Er is contact gezocht met andere provincies, met name Overijssel, over het afstemmen van mogelijke opkoop- en innovatieacties. t.b.v. daargelegen Natura2000-gebieden. Er is veel tijd gestoken in overleg met andere provincies, met name in IPO-verband waarbij de aanpak in Flevoland genoemd wordt als proactief en gebaseerd op een grote kennis van zaken.

Q: Waarom is er geen besluitronde meer voor PS op 20 april? Dat was toch de bedoeling? A: Het is de afgelopen maanden gebleken dat we (ondanks een nieuw regeerakkoord met belangrijke intensiveringen op stikstof gebied) toch binnen het mandaat blijven van de Flevolandse Aanpak Stikstof die u in februari 2021 vaststelde.

Q: Is er al duidelijkheid voor de PAS-melders?

A: De legalisatie van de PAS-melders is wettelijk vastgelegd. Het Rijk moet binnen drie jaar na start van het legalisatieprogramma (28 februari 2022) de ruimte vrijgemaakt hebben voor legalisatie. In de tussentijd hebben bevoegde gezagen afgesproken niet actief te handhaven op PAS-melders. Er zijn echter uitspraken van de rechter die er toe dwingen om dit in bepaalde gevallen alsnog te doen. Provincie Flevoland zet dan ook in op versnelling van deze legalisatie en zoekt naar mogelijkheden om zelf eerder ruimte vrij te maken. Er wordt ingezet op afspraken met het Rijk om de kosten die hieruit voortvloeien bij het Rijk terug te vorderen.

Q: Wanneer is er duidelijkheid over extern salderen voor de Wieden-Weerribben?

A: Op 8 maart 2022 heeft GS Flevoland het extern salderen op de Wieden en de Weerribben tijdelijk stil gelegd. Dit in navolging van de provincie Overijssel. De provincie Overijssel moet eerst onderbouwen dat er voldoende maatregelen worden genomen voor de natuur en andere stikstofreductie dus ingezet mogen worden voor nieuwe ontwikkelingen (de zogenaamde additionaliteitsvereiste). Deze onderbouwing kan enige maanden in beslag nemen waarna extern salderen weer wordt open gesteld. Er is intensief overleg met de provincie Overijssel over een mogelijke gezamenlijke aanpak om depositie op deze Natura2000-gebieden effectief en efficiënt terug te brengen. Hiertoe worden over en weer data en berekeningen uitgewisseld.

Q: Wanneer weten jullie meer over subsidiemogelijkheden voor investeringen om de stikstofuitstoot terug te brengen?

A: In 2021 is de scope van de nieuwste POP3-subsidieronde zodanig uitgebreid dat mogelijke investeringen die (ook) stikstofemissies verminderen nadrukkelijker in beeld zijn gebracht. Hierbij zijn meevangkansen (emissiereductie effecten van andere innovaties en investeringen) in het evaluatiekader benoemd en meegewogen. Hiernaast zijn ondernemers in december op de hoogte gebracht van nieuwe nationale subsidierondes (onder andere het Corona-herstelfonds) en is contact geweest met beheerders van subsidieprogramma's (IDL, RVO). Er is reeds een innovatie voor het terugbrengen van ammoniakemissies goedgekeurd (stikstofstripper die ammoniak zuivert van digestaat afkomstig van mestvergisters). Recent zijn de meest veelbelovende (nieuwe) innovaties voor het reduceren van emissies uit stallen en velden in kaart gebracht en geevalueerd. Er wordt momenteel gewerkt aan een breed instrumentarium, met onder andere subsidies voor innovaties, opkoop en verplaatsingen. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van bestaande subsidieregelingen van het Rijk en de Europese Commissie, terwijl hiaten en speerpunten kunnen worden aangevuld vanuit provinciale middelen met een eigen subsidieverordening. Deze wordt in de loop van 2022/2023 verwacht.

Vragen uit avond meedenkers NOP 22-11-2022

Q: Hoe zinvol is het te starten met het gebiedsproces zolang de PAS melders nog niet zijn gelegaliseerd? En hoe zit het met andere categorieën agrariërs, zoals 'interrimmers' en 'vrijgestelden'?

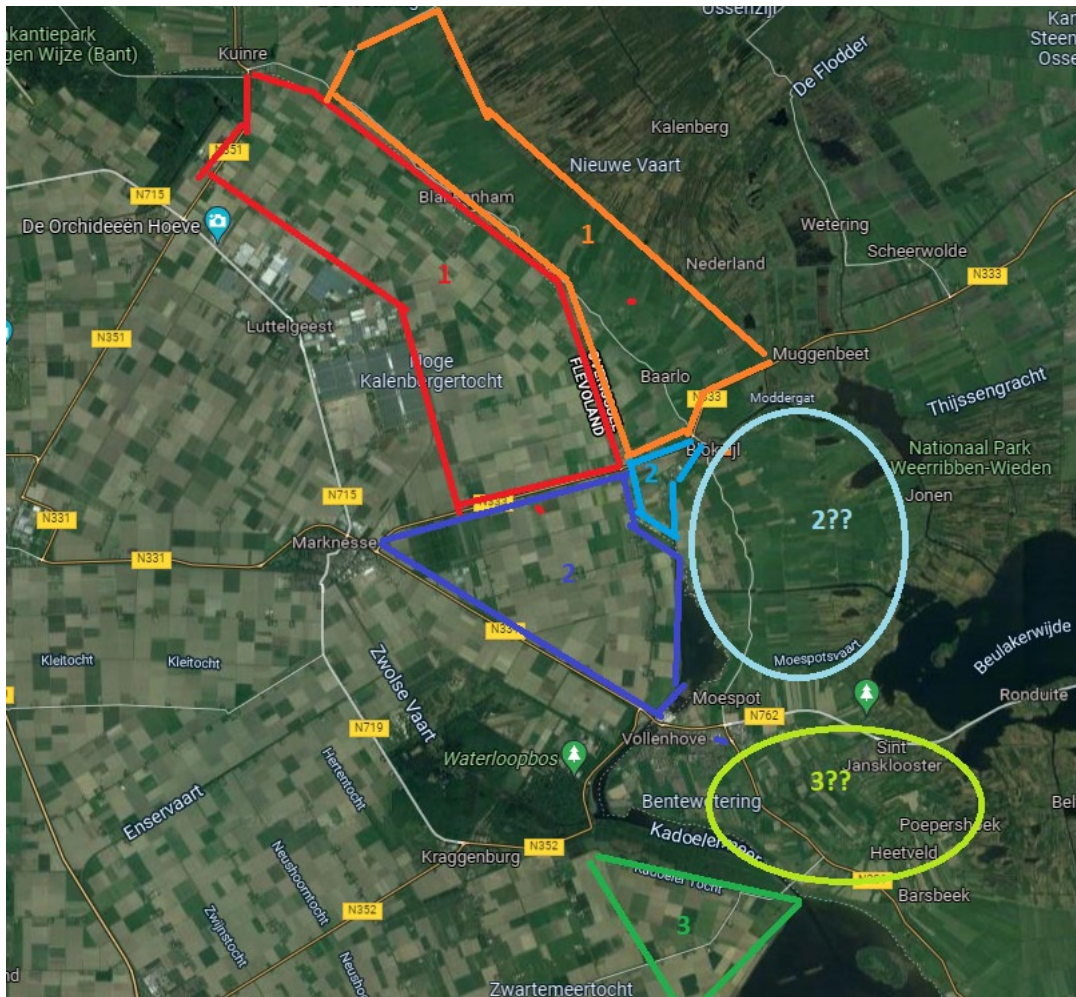
A: De zorg voor voldoende stikstofruimte, nodig voor het legaliseren van de PAS-melders, ligt bij het rijk. Het rijk wil dit binnen 3 jaar gerealiseerd hebben. Omdat de stikstofopgave groot en urgent is wil de provincie dit niet afwachten. Insteek van het gebiedsproces is dat iedereen na het proces gelegaliseerd is en tegelijk de gestelde stikstofdoelen gerealiseerd zijn. Zou dit niet tegelijk worden aangepakt bestaat de kans dat bedrijven na legalisering van hun PAS-melding alsnog met aanzienlijke aanvullende stikstofeisen geconfronteerd worden. Een synchrone aanpak wordt dus wenselijk geacht. Of dit in de praktijk haalbaar is hangt af van verschillende factoren; dit moet tijdens het proces duidelijk worden. Ook zet de provincie erop in dat ook nog niet gelegaliseerde bedrijven zoveel mogelijk mee kunnen doen aan de verschillende subsidiemogelijkheden, in ieder geval aan de provinciale subsidies.

Q: Hoe groot is het stikstofprobleem? En hoeveel stikstof (%) moet er gereduceerd worden? Wat zijn de overige emissiebronnen die moeten reduceren?

A: Er zijn er analyses gemaakt voor alle sectoren, waaronder landbouw, mobiliteit en industrie. De grootste emissies en deposities afkomstig van de provincie komen vanuit de landbouw. De emissies vanuit de mobiliteit en industrie worden gereduceerd vanuit het klimaatbeleid. Een analyse van de opties die er zijn om depositie en emissies te verlagen laat zien dat een gecombineerde aanpak - waarbij een relatief bescheiden generieke reductie wordt gecombineerd met een meer ambitieuze aanpak in een klein gebied - het meest effectief is. Hierbij kan optimaal gebruik gemaakt worden van het innovatievermogen in de hele provincie terwijl met een gericht proces en met aanvullende ondersteuning een verdergaande reductie kan worden uitgewerkt in en met deelnemers van een gebiedsproces. Concreet voorzien we voor de landbouw een gebiedsproces met 50-70% reductie aan de rand van de Noordoostpolder en een generiek reductiepercentage van 20% voor de rest van Flevoland. Hoe en waar de reductie in het gebiedsproces moet plaats vinden is het resultaat van het gebiedsproces dat we willen doorlopen.

Q: Hoe breed moet de strook worden voor het gebiedsproces?

A: Vooralsnog worden de volgende gebiedsprocessen voorzien:

De donkere kleuren betreffen hier de gebieden in onze eigen provincie. De lichte kleuren de gebieden vanuit Overijssel die mogelijk bij ons gebiedsproces kunnen aansluiten en waarmee in ieder geval afstemming dient plaats te vinden.

Q: Wat voor reductiepercentages zijn haalbaar?

Wat is bekend over het effect van technische maatregelen, zoals lager eiwitgehalte in voedsel voor de uitstoot van stikstof?

A: Dit is afhankelijk van het soort bedrijf. Veel maatregelen heeft de provincie al onderzocht en wil de provincie samen met u bespreken. Daarnaast wil de provincie ook andere stakeholders aan tafel, zoals andere overheden en maatschappelijke organisaties. Het gaat er daarbij om alle verschillende belangen op tafel te krijgen en te proberen tussen deze belangen een brug te slaan. Bij een bedrijf waarbij nog geen reducties hebben plaatsgevonden is 70% reductie een realistisch doel.

Q: Hoe kunnen agrariërs aantonen dat ze de reducerende effecten van technische maatregelen duurzaam borgen zodat ze standhouden voor de rechter?

A: dit is een belangrijke vraag die ook andere provincies en vergunningverleners bezighoudt, zeker sinds de uitspraken van de rechtbank over de onzekerheden van reducties zoals vastgelegd in de Regeling Ammoniak en Veehouderij (RAV factoren). Deze uitspraken zijn nog niet bevestigd of ontkracht voor de Raad van State. Provincies en Rijk onderzoeken vooruitlopend hierop al de mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld het aanhouden van een bandbreedte/buffer. Voor de totale opgave hebben we 10-13 jaar. In die periode moeten we beter borgen dat de reducties behaald worden, zoals geclaimd door de fabrikant. We zien mogelijkheden om maatregelen die door de rechter zijn afgeschoten, beter te onderbouwen zodat ze wel juridisch stand kunnen houden. De gezamenlijke overheden gaan hier extra aandacht aan schenken. Monitoring hoort daarbij ook tot

de mogelijkheden. Hiertoe en hiernaast worden vanuit de provincie (kleinschalige) onderzoeksprojecten ondersteund die richting moeten geven in het uitwerken van een solide en goed geborgde aanpak van reductie van stikstofemissies. In dit proces worden nadrukkelijk ook spelers uit de provincie (hogeschool, verenigingen, ondernemers) betrokken.

Q: wat is de relatie van bossen/energieopwekking tot stikstofreductie?

A: het gaat over landgebruik. Zonnepanelen in de wei stoten minder stikstof uit dan koeien in de wei. Met name het wegvallen van bemesting levert een grote emissie/depositie-reductie op indien er nabijgelegen stikstofgevoelige gebieden zijn. Uiteraard moet het nieuwe landgebruik wel passen binnen de gebiedsontwikkeling en het gewenste eindplaatje. Dit past bij de zoektocht naar mooie scenario's voor het gebied.

Q: Waar moeten de kilo's reductie voor de PAS melders/interimmers/vrijgestelden vandaan komen? Die komt nog bovenop de huidige opgave.

A: Juridisch gezien is dit waar. Praktisch gezien betreft dit veelal bestaande activiteiten, waarbij legalisatie met bronmaatregelen ook leidt tot een daling. De mogelijkheid voor dit 'dubbel gebruik' is wel gebonden aan juridische beperkingen. Richtsnoer voor het gebiedsproces is dat iedereen aan het einde van het proces gelegaliseerd is. We willen de totale benodigde hoeveelheid stikstofruimte hiervoor analyseren en dit meenemen in het gebiedsproces.

Q: Hoe kan rekening gehouden worden met het soort bedrijf dat moet reduceren?

Hoe wordt de opgave verdeeld tussen individuele bedrijven?

A: het hangt af van de diersoort wat voor reducties haalbaar zijn en welke maatregelen bedrijfseconomisch haalbaar zijn. Ook hebben sommige bedrijven al vergaande reducties doorgevoerd, waardoor de mogelijkheden beperkt zijn. We denken daarom dat maatwerk onderdeel moet zijn van de gebiedsgebonden aanpak, want verschillende bedrijven vragen om verschillende oplossingen. Een aantal bedrijven zal mogelijk willen verplaatsen of stoppen. Dit betekent uiteraard een volledige sanering van de betreffende stikstofemissies, waardoor de resterende bedrijven voor een minder grote uitdaging staan.

Q: De gebiedsopgave komt bovenop de generieke maatregelen, het gaat dus niet om laaghangend fruit! Dat betekent dat de opgave moeilijk zal zijn om aan te voldoen. Klopt het dat het niet makkelijk zal zijn hieraan te voldoen?

A: Dat klopt! Daarom wordt ook gewerkt aan een uitgebreid instrumentarium met verschillende subsidiemogelijkheden voor innovatie, verplaatsing en sanering. Allemaal op basis van vrijwilligheid.

Vragen uit avond meedenkers Dronten 25-11-2021

Q: Een van de slides noemt 18 % reductie door agrariërs. Wat doen andere sectoren?

A: In de Flevolandse aanpak stikstof (FAS) zijn alle stikstofbronnen in kaart gebracht. Alle sectoren moeten meedoen. Reductie in de mobiliteit loopt via de klimaatwet; de reductie van stikstof loopt gelijk op met de vereiste reductie van CO2 uitstoot, voor de industrie is de provincie in gesprek met een paar piekbelasters; bijvoorbeeld door andere motoren en de inzet van walstroom. Voor de bouw wordt ingezet op emissieloos bouwmaterieel. Alle sectoren zijn dus bezig! In Flevoland is de bijdrage van agrarische sector fors, dus ook die sector moet aan de bak.

Opmerking: discussie is mogelijk over de uitstoot van landbouw! in de rekenmodellen is dat zo, in de praktijk zal dat vaak anders liggen.

Q: Wat zit er voor de boeren in het vat? Ze hebben al veel gedaan! Het laaghangend fruit is geplukt. Wat levert het de boeren op als ze nog meer doen?

A: Er moet gereduceerd worden; daar ontkomen we niet aan want de samenleving zit 'op slot'. Iedereen levert zijn bijdrage. Wat er voor u inzet is dat we dat op zo'n manier willen organiseren dat iedereen, ook u daar een goede duurzaam economisch gezond bedrijfsmodel aan overhoudt. Dat iedereen kan blijven ondernemen, dat middelen beschikbaar komen om dat mogelijk te maken en in goede banen te geleiden.

Voor agrariërs van belang is dat Flevoland een agrarische provincie is en dat ook wil blijven. Een agrarisch toekomst perspectief is van belang voor boeren. Nu is er onrust. Flevoland wil samen met agrariërs de stikstofopgave aanpakken, op weg naar een goede toekomst. Dit is een belang dat provincie en agrariërs gemeen hebben. Daarnaast kan de provincie zorgen voor subsidieregelingen en hulp in het traject. Boeren staan er dus niet alleen voor!

Q: Is er wel een stikstofprobleem? Momenteel dweilt de provincie met de kraan open. Alle pijlen zijn gericht op de veehouderij, maar die stoten maar fractie uit vergeleken met het nieuwe datacentrum van een Amerikaans bedrijf, equivalent aan 1000 boeren met 100 koeien, dat bovendien nauwelijks werkgelegenheid oplevert en ook nog het grondwater vervuult.

A: we begrijpen de zorg. Alle sectoren moeten hun best doen om de reductie omlaag te krijgen. Vanavond gaat het echter om de gebiedsgerichte aanpak.

Het datacentrum verbruikt overigens veel stroom, maar levert weinig lokale uitstoot.

Q: Wat is het tijdsperspectief van het gebiedsproces?

A: De provincie start het gebiedsproces met een startbijeenkomst op 30 maart en een eerste ronde gesprekken met alle bedrijven in april -mei en een tweede ronde in het najaar. Eind 2022 moet dit proces leiden tot een ontwerp-gebiedsplan met een maatregelenpakket voor stikstofreductie en een integrale gebiedsagenda. Het maatregelenpakket vormt de inzet van de provincie naar de rijksmiddelen bij het indienen van het gebiedsplan medio 2023.

Q: Is dit proces van zoeken naar oplossingen/win/wins te vergelijken met een 'smart office start up'? Hoe kijkt u aan tegen het idee om bijvoorbeeld om samen met andere boeren bomen te planten tegen een vergoeding per boom?

A: Er zijn idd vergelijkingen. Klinkt als een goed idee.

Q: Wat zijn de ideeën van provincie over de vereiste reductiemaatregelen? Jullie zeggen dat je wil faciliteren: hoe gaat dat? Het moet voor boeren wel financieel haalbaar zijn; het moet wel uitkunnen. Bij veel boeren is die financiële ruimte er echter niet; die hebben geen ruimte om te investeren. Er wordt gesproken over innovatiesubsidies bij RVO: geef ons svp een handreiking.

A: Uw zorg is herkenbaar. Zonder extra middelen zal het niet gaan. Veel zal afhangen waar de rijksmiddelen neer zullen slaan. Maar ook als provincie maken we extra middelen beschikbaar via een subsidieinstrumentarium in de loop van 2022/2023.

Vragen uit avond meedenkers Zeewolde 30-11-2022

Q: Volgens coalitierapport mogen geen landbouwgronden worden opgeofferd aan bossen, dus extensivering van landbouw grond door nieuwe bosbouw is geen optie.

A: De bossenstrategie is door dezelfde coalitie vastgesteld en die strategie sluit dat niet op voorhand uit, daar moeten we het in het gebiedsproces dus verder over hebben. Bij stoppers/verplaatsters komen er gronden vrij. Die kunnen gebruikt worden van extensivering van de blijvende bedrijven, maar ook voor andere vormen van grondgebruik. We willen dit mét het gebied samen bekijken.

Gebundelde vragen n.a.v. bijeenkomsten meedenkers (november 2021) en enquête (juli 2021)

Q: Kansen voor kringlooplandbouw, vraag: wat is de invloed van bos en natuur voor mijn bedrijf?

A: Extensivering en kringlooplandbouw maken onderdeel uit van het te voorziene perspectief voor de landbouw. Beiden kunnen ook leiden tot stikstofreductie en combineren dus goed met een gebiedsgerichte aanpak.

Q: Kan ik mijn bedrijf blijven ontwikkelen in de toekomst? Waarbij ontwikkelen betekent, de kwaliteit verbeteren, kwantiteit, omvang en marge/verdiencapaciteit.

A: Er wordt nadrukkelijk gezocht naar een perspectief voor de blijvende landbouw. Daarbij hoort ook doorontwikkeling. Het gesprek moet gaan over de richting en inzet van die doorontwikkeling.

Q: We zitten dichtbij de Weerribben en ik hoorde dat de beheerders van de weerribben plannen hebben voor het aanleggen van blauwe graslanden (zeer stikstof gevoelig).

Dan vraag ik me af, we zijn druk bezig de stikstof uitstoot in de hand te krijgen, maar dan worden er plannen gemaakt voor nieuwe natuur, die zeer kwetsbaar is voor stikstof. Zo krijgen we er toch nooit vat op.

Oplossingsrichtingen: Geen nieuwe natuurontwikkelen. Vegetatie laten groeien waar het past. Kritisch kijken naar de huidige KDW (kritische depositie waarde) van planten.

A: De beoogde natuur en natuurdoelen liggen vast in de aanwijzingsbesluiten van de gebieden en de natuurdoelen. Daar waar bepaalde natuursoorten verloren zijn gegaan kan herstel ervan onderdeel zijn van die doelen. Bij vrijwel de meeste gebieden zitten er echter aan de randen al bestaande stikstofgevoelige gebieden. Herstel/aanleg van stikstofgevoelige gebieden binnen die grenzen zal dus ook niet leiden tot een extra beperking. Eventuele stikstofgevoelige gebieden die buiten de begrenzing worden aangelegd genieten niet de zelfde bescherming en kunnen dus ook niet leiden tot een extra beperking vanuit de Wet natuurbescherming.

Q: Is uitbreiding nog mogelijk op huidige locatie? evt verplaatsen bedrijf emissiearm bouwen doormiddel van intern salderen en samenwerken met akkerbouwers (wat al jaren gebeurd)

A: We voorzien een generiek reductiepercentage van 20% en een reductiepercentage van 50-70% voor het gebiedsproces aan de oostrand van de NOP. Dat betekent dat er met interne saldering/innovaties nog ruimte kan zijn voor uitbreidingen. Het Rijk zet in op een transitie van de landbouw. Hoe deze transitie vormgegeven gaat worden is nog niet bekend.

Vragen uit de enquête (juli 2021)

Q (Akkerbouwers): Wat is onze relatie tot de stikstofproblematiek?

A: Meer dan de helft van de emissies/depositie van ammoniak komt vanuit bemesting. Het betreft de grootste bron van stikstof voor de meeste gebieden in Nederland.

Q: Is er wel een crisis? Is er wel een stikstofprobleem? En is de stikstofproblematiek niet verzonnen?

A: De natuur laat duidelijk tekenen zien van verzuring (minder kalk leidt bijvoorbeeld tot broze botten en uitgedroogde eieren zonder schaal) en vermeting (bramen en gras verdringen bijzondere planten). Dit is een probleem vanuit de afspraken die we op Europees niveau gemaakt hebben. Deze zien toe op het behoud van bijzondere natuur omdat deze grote biodiversiteit (verscheidenheid aan planten en dieren) herbergt.

Q: Oproep om meer verantwoordelijken aan te spreken: (vlieg-)verkeer, industrie, consumenten, dieren in Oostvaardersplassen.

A: industrie en mobiliteit laten al jaren een dalende trend zien. Deze wordt doorgezet richting een nullijn door de inzet voor klimaat. De emissie/depositie van consumenten is zeer beperkt, maar wordt wel gezien in het landelijke spoor door het Rijk. Emissies van lokale fauna tenslotte is veelal cyclisch: lokaal opgenomen en lokaal uitgescheiden. Bij zeer mobiele fauna (zoals vogels) kan de verplaatsing soms wel relevant zijn, maar betreft dit een moeilijk te beïnvloeden proces.

Q: Wat als wij wel stikstof reduceren, maar het buitenland niet?

A: Dit scenario lijkt vrijwel onmogelijk. Ook in Duitsland en België legt de rechter de stikstofuitstoot steeds meer aan banden. Ook lift daar de reductie van mobiliteit en industrie mee met de klimaataanpak.

Q: Oproep tot goede en eerlijke metingen en berekeningen

Antwoord: de metingen en modellen zijn openbaar beschikbaar. Zie [Stikstof - Meten, berekenen en modelleren | RIVM](#) De modellen worden regelmatig aan onafhankelijke reviews onderworpen ter verbetering.

Q: De boeren hebben toch al heel veel gedaan?

A: In de jaren 80/90 is grote reductie bereikt. De afgelopen twee decennia lijkt deze reductie, ondanks de inzet, zich niet te hebben doorgezet.

Q: Vliegveld Lelystad en datacenter: waarom minder stikstof uit de landbouw en wel een nieuw vliegveld of datacenter?

A: alle activiteiten die zich willen vestigen moeten aan de zelfde regelgeving (de Wet natuurbescherming en de provinciale Beleidsregels salderen) voldoen.

Q: De overheid wordt door enkelen als onbetrouwbaar beschreven: 5km begrenzing, rapport Lelystad airport.

A: Een betreurenswaardig beeld dat we altijd proberen te voorkomen. U bent altijd vrij ons op feiten / aannames te bevragen en uzelf te overtuigen.

Q: Flevoland heeft weinig veehouderij en weinig uitstoot. Dus waarom moeten wij hieraan meedoen?

A: De emissies van ammoniak bestaat voor het merendeel uit bemesting. Niet alleen de veehouderij, maar ook de akkerbouw is dus relevant. Wel ligt Flevoland relatief ver van de meeste stikstofgevoelige gebieden. Daarom dat het gebiedsproces met de ingrijpende reducties zich richt op de oostrand van de NOP, nabij de Wieden en de Weerribben.

Q: Waarom zijn bepaalde maatregelen populair in vergelijking met anderen? (Financieel? Effectiviteit? Praktische uitvoerbaarheid?)

A: De overheid richt de maatregelen hoofdzakelijk op een combinatie van kosten, effectiviteit en meekoppelkansen.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EC Den Haag

College van Gedeputeerde Staten van Flevoland
t.a.v. De heer Hofstra
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Datum 5 april 2022
Betreft Uitvraag Gebiedsgericht werken 2022 en 2023

Geachte heer Hofstra,

Zoals aangekondigd in de hoofdlijnenbrief van 1 april 2022 met kenmerk 22055867 (<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/04/01/versnelling-en-vergroting-stikstofaanpak-voor-sterke-natuur-en-gezonde-leefomgeving>) stuur ik u hierbij de uitvraag om samen met u een inventarisatie te maken van concrete projecten en voorstellen om vooruitlopend op de gebiedsplannen al stevige stappen te zetten in gebiedsgericht werken. Gezien de urgentie van de opgave vind ik het van belang dat we zo snel mogelijk extra actie ondernemen. De vraag is of bepaalde maatregelen, vooruitlopend op de gebiedsplannen al uitgevoerd kunnen worden, of perspectief geboden kan worden aan de landbouw daar waar dat kan en delen van de gebiedsprocessen naar voren gehaald kunnen worden of verbeterd kunnen worden. Het gaat om voorstellen die in 2022 of 2023 uitgevoerd kunnen worden. Voor de voorstellen denk ik aan criteria als het doelmatig, duurzaam bijdragen aan één of meer van de doelen van de aanpak, en zo min mogelijk lock-in effecten. Hierbij kan ook al rekening gehouden worden met de quick scan van de natuurdoelanalyses die binnenkort beschikbaar komt. Ook vind ik het van belang dat er draagvlak in de regio is en moeten de versnellingsacties niet afleiden van het werken aan een duurzame oplossing in de gebiedsplannen.

Werkconferentie op 22 april om voorstellen op te halen en te concretiseren en elkaar te inspireren

In gesprekken die ik met u en met andere betrokkenen gevoerd heb, is vaak naar voren gekomen dat de urgentie groot is om snel actie te ondernemen. De kennis en inzichten van de provincies zijn essentieel om tot goede voorstellen te komen die ook aansluiten bij de gebiedsplannen in wording. Ik zal daarom een ambtelijke werkconferentie organiseren op 22 april a.s. om met de provincies gezamenlijk concrete projecten en voorstellen te inventariseren, te bespreken en te concretiseren. Daarbij nodig ik ook vertegenwoordigers van de waterschappen, gemeenten en terreinbeheerders uit. In aanloop naar de werkconferentie zal ik alle provincies verder via de gebruikelijke kanalen informeren over de aanpak en betrekken bij de opzet, waaronder ook het kwartiermakersoverleg tussen provincies, IPO en LNV.

Programma DG Stikstof

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

Behandeld door

[REDACTED]

T 070 [REDACTED]

@minlnv.nl

Ons kenmerk

[REDACTED]

Vervolg na werkconferentie

Mijn voorstel is begin mei op bestuurlijk niveau met elkaar van gedachten te wisselen over de beste aanpak en de middelen die nodig zijn om nu snel samen verdere stappen te zetten en in 2022 en 2023 een nieuwe impuls te geven aan gebiedsgericht werken aan de genoemde doelen. Ik zal het initiatief nemen om ook in goed overleg met het IPO hier een concreet voorstel voor te doen.

Ik besef goed welke impact deze opgave met zich mee brengt en wat ik van u vraag. Alleen gezamenlijk als één overheid kunnen wij de transitie van het landelijk gebied goed vorm geven. Bij deze wil ik u alvast enorm bedanken voor de continue inzet voor de uitdagingen waar we voor staan. Ik hoop dat we op deze manier de inspanningen kunnen bundelen om al op korte termijn resultaten op de verschillende doelen te laten zien en de gebiedsgerichte aanpak in uw provincies verder kunnen stimuleren.

Ons kenmerk

Christianne van der Wal-Zeggelink
Minister voor Natuur en Stikstof

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Fw: Tabel GGA
Datum: woensdag 30 maart 2022 13:48:03
Bijlagen: [REDACTED].png
[vereisten concept gebiedsplan.docx](#)

From: [REDACTED]
Sent: 30 March 2022 11:25
To: [REDACTED]@overmorgen.nl
Cc: [REDACTED]
Subject: Fw: Tabel GGA

[REDACTED],

ter informatie een overzicht van vereisten voor een gebiedsplan dat ik vandaag via de werkgroep data en monitoring ontving. Het geeft een aardig overzicht van de stand van zaken t.b.v. databeschikbaarheid. In Flevoland hebben we mogelijk een beter uitgangspunt.

Voor mij nieuw zijn de onderste regels met o.a. sociaal-economische gevolgen, uitvoerbaarheid en de link met natuurherstelmaatregelen (heel belangrijk m.i. maar weinig benoemd, ook in onze discussies).

wellicht interessant.

groet,

[REDACTED]

ps Puur uit nieuwsgierigheid: wat is de status van (de voorbereidingen voor) het gebiedsplan binnen Flevoland?

From: [REDACTED]@brabant.nl>
Sent: 30 March 2022 10:37
To: [REDACTED]
Subject: Tabel GGA

Komt ie

ir. [REDACTED] |

+31 [REDACTED] | [REDACTED]@brabant.nl |
Provincie Noord-Brabant | Postbus 90151 | 5200 MC 's-Hertogenbosch | www.brabant.nl |

Brabantlaan 1 | Postbus 90151 | 5200 MC 's-Hertogenbosch | Telefoon 073 6812812 |
Fax 073 6807680 | [contact](#) | Twitter: @brabant | www.brabant.nl

---

Meer weten over de provincie Noord-Brabant?

Volg op Instagram: www.instagram.com/provincienoordbrabant

Vereisten				Verantwoordelijk/Uitvoerend-Leverancier/Ondersteunend							
	Gebiedsplan 0.1?		Gebiedsplan 2023?	Provincies	Levering	DGS	IPO	BIJ12	RIVM	PBL consortium	WECR
Wsn vereisten gebiedsplan	Wordt Wsn onderdeel verwacht in deze versie?	Status									
Omvang stikstofdepositie en de bronnen daarvan	Ja	Beschikbaar	Ja	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
..onderscheiden naar belangrijkste sectoren (sectoren AERIUS incl buitenland)	Ja	Beschikbaar	Ja	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
..onderscheiden naar de afkomst binnen buiten de provincie	Ja, mits DGS heeft geregeld dat deze data voor (datum) beschikbaar is	Nog niet beschikbaar	Ja, mits DGS heeft geregeld dat deze data voor (datum) beschikbaar is	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
De mate waarin de kritische depositiewaarde wordt overschreden	Ja	Beschikbaar		Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
Verwachte autonome ontwikkeling van de stikstofemissie (2025 & 2030) o.b.v. KEV 2020	Ja, mits DGS heeft geregeld dat deze data voor (datum) beschikbaar is	Nog niet beschikbaar	Ja, mits DGS heeft geregeld dat deze data voor (datum) beschikbaar is	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
Verwachte omvang stikstofdepositie o.b.v. autonome ontwikkeling in de voor stikstofgevoelige habitats (2025 & 2030) o.b.v. KEV 2020	Ja	Beschikbaar	Ja	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
Bronmaatregelen (binnen en buiten de Natura 2000 gebieden)	Ja, Gebiedsspecifieke invulling van de Rijksbronmaatregelen, zoals opkoopregeling	?		Verantwoordelijk voor opnemen en onderbouwing in gebiedsplan	 Per provincie	Opdrachtgever, uitvoerend: formuleren maatregelen	Ondersteunend	Ondersteunend	Ondersteunend?	Opdrachtnemer Doorrekenen KEV	n.v.t
	Ja, Provincies: mogelijke maatregelen generiek/niet generiek aanvullend op rijksbronmaatregelen	Zoals opgenomen in de BOS		Verantwoordelijk voor opnemen en onderbouwing in gebiedsplan	 Per provincie	Ondersteunend: kaders, wetgeving, uitvoeringscondities	Ondersteunend	Ondersteunend	Ondersteunend?	Opdrachtnemer Doorrekenen KEV	n.v.t
Natuurherstelmaatregelen (binnen en buiten de Natura 2000 gebieden) (GGA groen/blauw)	Ja, PAS-herstelmaatregelen & Fase 1 Programma Natuur → wg N2000?	Buiten N2000 nog niet in beeld	PAS herstelmaatregelen & Fase 2 Programma Natuur	Verantwoordelijk voor opnemen en onderbouwing in gebiedsplan	 Per provincie	Ondersteunend: kaders, wetgeving, uitvoeringscondities	Ondersteunend	Ondersteunend	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t
Sociaal economische effecten van de maatregelen	Nee, want heeft past zin als het voorlopige maatregelenpakket van het concept gebiedsplan klaar is.	Niet beschikbaar	Ja	Uitvoerend: zodra een provinciale methodiek beschikbaar is, vullen de afzonderlijke provincies dit in, in hun gebiedsplan?	 Per provincie (sept 2022)	Opdrachtgever methodiek landelijk	Ondersteunen: vertaling methodiek van landelijk naar provinciaal	Ondersteunend	n.v.t.	n.v.t.	Opdrachtnemer Methodiek en doorrekening
Haalbaarheid, doelmatigheid, doeltreffendheid van de maatregelen (GGA groen/blauw)	Invulling o.b.v.: Via welk tijdspad komen maatregelen tot uitvoering? Welke (planjuridische) stappen zijn voorzien om van plan naar uitvoering te komen? Wat is er nodig aan instrumentarium, middelen en menskracht en is dat geregeld?	Nu status van verkenningen en visies	Kaders hiervoor worden nader geformuleerd ook i.r.t. NPLG	Uitvoerend: zodra een provinciale methodiek beschikbaar is, vullen de afzonderlijke provincies dit in, in hun gebiedsplan?	 Per provincie	Opdrachtgever methodiek landelijk	Ondersteunend : trekker methodiek provinciaal	Ondersteunend	n.v.t.	n.v.t.	
Verwachte gevolgen van de maatregelen voor de omvang van de stikstofdepositie (stikstofanalyses)	Ja, mits DGS heeft geregeld dat de analyse-tool voor (datum) beschikbaar is.	Nog niet beschikbaar	Ja, mits DGS heeft geregeld dat de analyse-tool voor (datum) beschikbaar is.	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan.	 centraal	Opdrachtgever analyse-tool	Wordt geïnformeerd	Ondersteunend	Leverancier?	Leverancier?	n.v.t?
Verwachte gevolgen van de maatregelen voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen	Nee, Volgt uit de NDA die nog niet beschikbaar is in juni 2022	Niet beschikbaar	Ja, NDA fase 1 oplevering verwacht: eind 2022 – april 2023	Opdrachtgever/ eindverantwoordelijk	 Per provincie	Wordt geïnformeerd	Ondersteunend	Adviesrol, trekkerschap, uniforme methodiek	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t

*1: t.b.v. bepalen stikstofeffect, sociaal economisch, haalbaarheid, doeltreffendheid, behalen instandhoudingsdoelstellingen?

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]@overmorgen.nl
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: Fw: doorkijk-gebiedsgerichte-aanpak-stikstof.pdf
Datum: vrijdag 11 maart 2022 09:14:39
Bijlagen: [doorkijk-gebiedsgerichte-aanpak-stikstof.pdf](#)

Ha [REDACTED],

dit overzicht van gebiedsaanpakken in de provincies vond ik op het internet. Waarschijnlijk heb je het al. Geeft een aardig overzicht maar is wel verouderd.

groet,

[REDACTED]

From: [REDACTED]@gmail.com>
Sent: 09 March 2022 15:45
To: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Subject: doorkijk-gebiedsgerichte-aanpak-stikstof.pdf

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Aangepast schema: vereisten concept gebiedsplan na KMO Special
Datum: donderdag 14 april 2022 11:07:40
Bijlagen: [image001.png](#)
[image002.jpg](#)
[image003.png](#)
[image004.png](#)
[image005.png](#)
[3. Vereisten concept gebiedsplan 13 april 2022 na KMO special.docx](#)

Voor op de KTO agenda: opzet gebiedsplan 0.1

Bel mij mobiel: 06 [REDACTED]

Kantoor: 033 [REDACTED]

Kleine Koppel 26
3812 PH Amersfoort

www.overnmorgen.nl

Blijf op de hoogte over morgen.

Van: [REDACTED]@bij12.nl>

Verzonden: woensdag 13 april 2022 17:16

Aan: [REDACTED]@ipo.nl>; [REDACTED]@fryslan.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@overnmorgen.nl>; [REDACTED]@p2.nl>;
[REDACTED]@overijssel.nl>; [REDACTED]@drenthe.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@brabant.nl>; [REDACTED]@provinciegroningen.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@pzh.nl>; [REDACTED]@p2.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@prvlimburg.nl>; [REDACTED]@provincie-utrecht.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@zeeland.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@noord-holland.nl>

CC: [REDACTED]@minInv.nl>; [REDACTED]@provincie-
utrecht.nl>; [REDACTED]@bij12.nl>; [REDACTED]@ipo.nl>;
[REDACTED]@minInv.nl>; [REDACTED]@zeeland.nl>;
[REDACTED]@provincie-utrecht.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@pzh.nl>; [REDACTED]@bij12.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@ipo.nl>; [REDACTED]@zeeland.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@bij12.nl>; [REDACTED]@noord-holland.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@bij12.nl>; [REDACTED]@zeeland.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@drenthe.nl>; [REDACTED]@brabant.nl>; [REDACTED]@ipo.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@ipo.nl>; [REDACTED]@bij12.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@pzh.nl>; [REDACTED]@provinciegroningen.nl>; [REDACTED]
[REDACTED]@ipo.nl>; [REDACTED]@flevoland.nl>; [REDACTED]

[redacted]@zeeland.nl>; [redacted]@bij12.nl>;
[redacted]@ gelderland.nl; [redacted]@overijssel.nl>; [redacted]
[redacted]@prvlimburg.nl>; [redacted]@ipo.nl>; [redacted]
[redacted]@ipo.nl>

Onderwerp: Aangepast schema: vereisten concept gebiedsplan na KMO Special

Beste kwartiermakers GGA Stikstof,

Zoals beloofd in de KMO special van vandaag, hierbij een aangepast overzicht van de 'Vereisten en stand van zaken gebiedsplan' met de aanpassingen zoals besproken.

Mocht dit nog leiden tot aanvullende vragen of opmerkingen dan ontvang ik die graag.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

Leidseveer 2, 3511 SB Utrecht | www.bij12.nl
M +31 (0)6 [redacted] T +31 (0)85 [redacted] | E [redacted]@bij12.nl

Volg ons op [redacted] en [redacted]

This email and any files transmitted with it are the property of Arcadis and its affiliates. All rights, including without limitation copyright, are reserved. This email contains information that may be confidential and may also be privileged. It is for the exclusive use of the intended recipient(s). If you are not an intended recipient, please note that any form of distribution, copying or use of this communication or the information in it is strictly prohibited and may be unlawful. If you have received this communication in error, please return it to the sender and then delete the email and destroy any copies of it. While reasonable precautions have been taken to ensure that no software or viruses are present in our emails, we cannot guarantee that this email or any attachment is virus free or has not been intercepted or changed. Any opinions or other information in this email that do not relate to the official business of Arcadis are neither given nor endorsed by it.

Vereisten					Verantwoordelijk/Uitvoerend-Leverancier/Ondersteunend							
	Gebiedsplan 0.1			Gebiedsplan 2023	Provincies	Levering Gebiedsplan 0.1	DGS	IPO	BIJ12	RIVM	PBL consortium	WECR
Wsn vereisten gebiedsplan	Wordt Wsn onderdeel verwacht in deze versie?	Status: data beschikbaar?	Status: verwerking voor opname in gebiedsplan beschikbaar?									
Omvang stikstofdepositie en de bronnen daarvan	Ja	Beschikbaar Hoe deze op te nemen volgt uit de subwerkgroep ‘stikstofdata in gebiedsplannen’	<i>Nog niet beschikbaar</i>	Ja	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
..onderscheiden naar belangrijkste sectoren (sectoren AERIUS incl buitenland)	Ja	Beschikbaar Hoe deze op te nemen volgt uit de subwerkgroep ‘stikstofdata in gebiedsplannen’	<i>Nog niet beschikbaar</i>	Ja	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
..onderscheiden naar de afkomst binnen buiten de provincie	Ja, mits DGS heeft geregeld dat deze data voor (datum) beschikbaar is	<i>Nog niet beschikbaar</i>	<i>Nog niet beschikbaar</i>	Ja, mits DGS heeft geregeld dat deze data voor (datum) beschikbaar is	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal Vóór zomer 2022 ??	<i>Opdrachtgever</i>	<i>Ondersteunend</i>	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
De mate waarin de kritische depositiewaarde wordt overschreden	Ja	Beschikbaar Hoe deze op te nemen volgt uit de subwerkgroep ‘stikstofdata in gebiedsplannen’	<i>Nog niet beschikbaar</i>		Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
Verwachte autonome ontwikkeling van de stikstofemissie (2025 & 2030) o.b.v. KEV 2020	Ja, mits DGS heeft geregeld dat deze data voor (datum) beschikbaar is-	<i>Nog niet beschikbaar</i>	<i>Nog niet beschikbaar</i>	Ja, mits DGS heeft geregeld dat deze data voor (datum) beschikbaar is	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal Verwacht datum?	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
Verwachte omvang stikstofdepositie o.b.v. autonome ontwikkeling in de voor stikstofgevoelige habitats (2025 & 2030) o.b.v. KEV 2020	Ja	Beschikbaar Hoe deze op te nemen volgt uit de subwerkgroep ‘stikstofdata in gebiedsplannen’	<i>Nog niet beschikbaar</i>	Ja	Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan	 Centraal	Opdrachtgever	Ondersteunend	Ondersteunend	Leverancier	(Leverancier KEV-doorrekening)	n.v.t
Bronmaatregelen (binnen en buiten de Natura 2000 gebieden) *1	Ja, Gebiedsspecifieke invulling van de Rijksbronmaatregelen, o.b.v. meest actuele kwartaalrapportage bronmaatregelen Detailniveau eind april 2022 bekend vanuit DGS	<i>Nog niet beschikbaar</i> Provincies ontvangen: •lijst Schoutenpakket-maatregelen + evt aanvullende meest recente kwartaalrapportage bronmaatregelen •Format eind april vanuit DGS	<i>Nog niet beschikbaar</i>		Verantwoordelijk voor opnemen en onderbouwing in gebiedsplan	 Per provincie 31 juli v0.1	Opdrachtgever, uitvoerend: formuleren maatregelen	Ondersteunend	Ondersteunend	Ondersteunend?	Opdrachtnemer Doorrekenen KEV	n.v.t
	JA, Provincies: mogelijke maatregelen generiek/niet generiek aanvullend op rijksbronmaatregelen Detailniveau eind april 2022 bekend vanuit DGS	Provincies ontvangen: •Format eind april vanuit DGS Verder: zelf in te vullen door de afzonderlijke provincies	<i>Na ontvangst format zelf in te vullen door de afzonderlijke provincies</i>		Verantwoordelijk voor opnemen en onderbouwing in gebiedsplan	 Per provincie 31 juli v0.1	Ondersteunend: kaders, wetgeving, uitvoeringscondities	Ondersteunend	Ondersteunend	Ondersteunend?	Opdrachtnemer Doorrekenen KEV	n.v.t
Natuurherstelmaatregelen *1 (binnen en buiten de Natura 2000 gebieden ten behoeve van Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen)	Ja, maatregelen binnen begrenzing Natura 2000: PAS-herstelmaatregelen	Beschikbaar	Format nog niet beschikbaar, Wordt afgestemd met Programmamanager en opgavemanager Natuur	PAS-herstelmaatregelen & Fase 2 Programma Natuur*2	Verantwoordelijk voor opnemen en onderbouwing in gebiedsplan	 Per provincie? 31 juli v0.1	Ondersteunend: kaders, wetgeving, uitvoeringscondities	Ondersteunend	Ondersteunend	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t
	Ja, maatregelen buiten begrenzing Natura 2000: Fase 1 Programma Natuur (o.b.v. VRN en SPUK’s) Aanspreekpunt NDA breed: werkgroep Natura 2000.	Beschikbaar	Format nog niet beschikbaar, Wordt afgestemd met Programmamanager en opgavemanager Natuur									
Sociaal economische effecten van de maatregelen	Nee, want heeft past zin als het voorlopige maatregelenpakket van het concept gebiedsplan klaar is.	<i>Kan niet worden ingevuld in 0.1, want de maatregelen van gebiedsplan 0.1 vormen input hiervoor. Maar mogelijk parallel aan de evaluatie gebiedsplan 0.1.</i>		Ja, Methode beschikbaar per september 2022	Uitvoerend: zodra een provinciale methodiek beschikbaar is, vullen de afzonderlijke provincies dit in, in hun gebiedsplan?	 Per provincie	Opdrachtgever methodiek landelijk	Ondersteunen: vertaling methodiek van landelijk naar provinciaal	Ondersteunend	n.v.t.	n.v.t.	Opdrachtnemer Methodiek en doorrekening

Haalbaarheid, doelmatigheid, doeltreffendheid van de maatregelen	Ja Invulling o.b.v.: Via welk tijdspad komen maatregelen tot uitvoering? Welke (planjuridische) stappen zijn voorzien om van plan naar uitvoering te komen? Wat is er nodig aan instrumentarium, middelen en menskracht en is dat geregeld?	Zelf in te vullen door de provincie op basis van de hier links aangegeven vragen.	Format nog niet beschikbaar: wordt uitgewerkt door Voorstel invulling door subgroep met Flevoland, Limburg, GGA team, DGS	Kaders hiervoor worden nader geformuleerd ook i.r.t. NPLG	Uitvoerend: zodra een provinciale methodiek beschikbaar is, vullen de afzonderlijke provincies dit in, in hun gebiedsplan?	 Per provincie 31 juli v0.1	Opdrachtgever methodiek landelijk	Ondersteunend: trekker methodiek provinciaal	Ondersteunend	n.v.t.	n.v.t.	
Verwachte gevolgen van de maatregelen voor de omvang van de stikstofdepositie.	<i>(m.b.t. de Maatregelen die wel zijn opgenomen in KEV 2022.(verwacht oktober 2022))</i> Nee, is niet op tijd voor gebiedsplan 0.1,				Verantwoordelijk voor opnemen of verwijzing via gebiedsplan.	 Centraal		Wordt geïnformeerd	Ondersteunend	Leverancier?	Leverancier?	n.v.t?
	<i>(m.b.t. de Maatregelen die niet zijn opgenomen in de KEV 2022.)</i> Ja, mits DGS heeft geregeld dat de analyse-tool voor (datum) beschikbaar is	<i>Nog niet beschikbaar</i>		Ja, mits DGS heeft geregeld dat de analyse-tool voor (datum) beschikbaar is.		Centraal of per provincie?	Opdrachtgever analyse-tool					
Verwachte gevolgen van de maatregelen voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen	Nee, Volgt uit de NDA die nog niet beschikbaar is in juni 2022. Aanspreekpunt NDA breed i.r.t. gebiedsplan: werkgroep Natura 2000.			Niet beschikbaar of maar voor een deel omdat maatlat doelbereik ontbreekt. NDA fase 1 oplevering verwacht: zomer 2022 – april 2023	Opdrachtgever/ eindverantwoordelijk	 Per provincie	Wordt geïnformeerd	Ondersteunend	Adviesrol , trekkerschap, uniforme methodiek	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t

*1 In BO juli 202: is afgesteld dat in het definitieve plan wordt opgenomen: Pakket maatregelen waaronder: Verschillende scenario's vanuit een pakket met mogelijke maatregelen. Dit wordt in ten minste twee iteratieslagen uitgewerkt. Gaat zowel om mogelijke landelijke als mogelijke provinciale als mogelijke gebiedsspecifieke maatregelen, Uitkomsten van de gebiedsprocessen, gebiedsspecifieke natuurverbeteringsmaatregelen (nadruk op overgangszones rond N2000 & NNN), Indien nu al uitgewerkt: (voorstellen voor) maatregelen natuurinclusieve inrichting

Vereisten	Gebiedsplan 0.1?				Verantwoordelijk/Uitvoerend-Leverancier/Ondersteunend							
	Gebiedsplan 0.1?			Gebiedsplan 2023?	Provincies	Levering	DGS	IPO	BIJ12	RIVM	PBL consortium	WECR
Vereisten inhoudsopgave BO 24 juli 2020	Wordt Wsn onderdeel verwacht in deze versie?	Status: data beschikbaar?	Status: verwerking voor opname in gebiedsplan beschikbaar?									
Financiering	Ja, schatting van kosten per maatregel	Data aan te leveren en in te vullen door afzonderlijke provincies										
Borging	Ja, alleen i.r.t nodige planjuridische stappen.											
Planning	Ja		Format nog niet beschikbaar: wordt uitgewerkt door subgroep met Flevoland, Limburg, GGA team, DGS									
Richtinggevende doelen	Ja	Komen eind april – half mei beschikbaar				 Centraal Eind april '22	Opdrachtgever en leverancier					

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: aangepast PvA/presentatie gebiedsproces NOP en voorbereiding 1e gespreksronde
Datum: maandag 21 februari 2022 13:16:52
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)
[image004.png](#)
[REDACTED].docx
Prioriteit: Hoog

Hallo [REDACTED],

Vorige week heb ik (zoals afgesproken met [REDACTED]) mijn aanpak voor het gebiedsproces aangepast aan jullie opmerkingen, aan nadere bespreking met [REDACTED] en [REDACTED] en aan de opmerkingen van [REDACTED]. Grootste wijzigingen zijn;

- Meer tijd voor en tussen de rondes (3^e ronde pas eind van dit jaar), daarmee meer ruimte om de goede iteraties' na elke ronde te maken met alle in en extern betrokken stakeholders
- Beter markeren dat gebiedsproces 'onderweg' van landbouw/stikstof richting een breder gebiedsproces moet gaan met een ruimtelijk gebiedsplan
- Daarom (alleen al) nadrukkelijker inbouwen van afstemming en mogelijk opgaan van programma stikstof met/in programma landelijk gebied in de loop van dit jaar
- Beter markeren van de betrokkenheid van gemeente en waterschap en noodzaak van afstemmen van provinciaal beleid op de beleidsambities van gemeente en waterschap
- Beter formuleren van de 'kleur' en kernboodschappen

[REDACTED], wil jij svp de wijzigingen verwerken in de eerdere sheets (ik heb nu in vet/zwart de kern van de teksten per sheet aangegeven)? Zou mooi zijn als dat donderdag/vrijdag klaar is, want dan kan ik de gewijzigde sheets gebruiken volgende week maandag in klein comité en de regietafel. En wil jij svp in de loop van deze week/begin komende week een kennismakingsafspraken in Teams maken voor [REDACTED] en mij?

[REDACTED], fijn als jij nog even kijkt of er ook nog wijzigingen nodig zijn in jouw sheet(s). Als actie voor na 28/2 wil ik graag met jou een datum en plaats voor de startbijeenkomst plannen incl programma en uitnodigingsbrief en ook alvast nadenken over een uitnodigingsbrief per bedrijf.

[REDACTED], zou jij alvast voor de start van ronde 1 alvast met [REDACTED] de adressenlijst voor alle te bezoeken bedrijven in de deelgebieden 1,2 en 3 willen maken/aanleggen?

Bvd en gr

[REDACTED]

Bel mij mobiel: 06 [REDACTED]

Kantoor: 033 [REDACTED]

Kleine Koppel 26
3812 PH Amersfoort

www.overmorgen.nl

Blijf op de hoogte over morgen.

☐ ☐ ☐ | [nieuwsbrief](#)

This email and any files transmitted with it are the property of Arcadis and its affiliates. All rights, including without limitation copyright, are reserved. This email contains information that may be confidential and may also be privileged. It is for the exclusive use of the intended recipient(s). If you are not an intended recipient, please note that any form of distribution, copying or use of this communication or the information in it is strictly prohibited and may be unlawful. If you have received this communication in error, please return it to the sender and then delete the email and destroy any copies of it. While reasonable precautions have been taken to ensure that no software or viruses are present in our emails, we cannot guarantee that this email or any attachment is virus free or has not been intercepted or changed. Any opinions or other information in this email that do not relate to the official business of Arcadis are neither given nor endorsed by it.

Plan van Aanpak Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) stikstof noordostrand NOP

Sheet 1 Uitgangspunten

- **GGA sluit aan op de voorgestelde strategie FAS:** generieke doelstelling in FI en grootste deel NOP en extra reductiedoelstelling in noordostrand NOP (no NOP)
- **Extra reductiedoelstelling no NOP zien als richtinggevend gebiedsdoel** en daarmee als streefwaarde emissiereductie 2030 voor het gebiedsproces en gebiedsplan stikstof
- **Starten bij de landbouw** (sector moet het doen, landbouw draagt identiteit van het gebied, agrariërs zijn in '21 al uitgenodigd voor proces), **later in het proces divergeren van landbouwperspectief** en stikstofspoor (gebiedsplan Wsn) **naar het bredere (ruimtelijk) gebiedsperspectief (gebiedsplan a la NPLG)**
- **Kernboodschap 1: provincie gaat gebied in om samen met de boeren een 'goed en overtuigend plan'** te maken met een **vrijwillig maatregelenpakket** dat kan dienen als basis voor het **inzetten van Haagse en provinciale middelen** is. Pakket omzetten in VTH-spoor is stap daarna, moet wel gebeuren, nu nog niet bepaald wat het goede moment is
- **Kernboodschap 2:** veel is nog onzeker/niet concreet/niet geregeld (landelijke omgevingswaarde, gebiedsdoel Wieden Weerribben (WWR), beschikbaarheid middelen/instrumentarium, meekoppelkansen). **Gebiedsproces wordt daarom 'iteratief':** na elke stap **op ijkmomenten 'tussenresultaten' toetsen** aan doelbereik, haalbaarheid, mate van (on)zekerheid en no regret en aanpak daarop waar nodig afstemmen (wat kan al wel en wat nog niet?)
- **Verwachtingen (SWOT) - en stakeholdermanagement** (ex- en intern) **permanent** in proces inbouwen
- Streven naar **samenwerking met Overijssels deel WWR**, dit actief onderzoeken (natuureffectief, bestuurlijk innovatief, gelijk speelveld) en actief samenwerken met **gemeente NOP en waterschap**
- gebiedsproces FL en NOP generiek starten na zomer 2022 en dan ook voor dit proces keuze maken tussen 'smal spoor' (generieke stikstofreductie) en/of bredere aanpak (integraal gebiedsplan NPLG)

Sheet 2 Hoofdlijnen Plan van aanpak

- **Gerichte benadering alle agrarische bedrijven** ('keukentafelgesprekken') in aantal rondes met ijkmomenten en tussenrapportages. Kleur: zoveel mogelijk **aansluiten bij plannen van ondernemers** zelf, **helpende houding** bieden met advies en maatwerk, wil niet zeggen dat provincie/overheid hele rekening betaalt
- Rondes volgens methode 'BOB' (beeld-oordeel-besluit), bedrijfsgesprekken **van inventariseren/verkennen naar maatwerkadvies naar maatwerkafspraken**.
- **Kansen op inzet (rijks)bronmaatregelen** (opkopen, beëindigen/verplaatsen, omschakelen/extensiveren) en integraal **meekoppelen** natuur/bossen, water, bodem, klimaat, energie **direct in proces oppakken**
- **Werken met 3 deelgebieden** (gebiedsproces afbakenen in ruimte) met als indicatieve begrenzing:

- **Afstemming Programma Stikstof en Programma Landelijk Gebied direct meenemen:** van samen actief afstemmen (beeld ronde 1) naar samen werken (maatwerk ronde 2) naar samengaan (bij ronde 3 gebiedsplan stikstof en landelijk gebied op elkaar leggen). In najaar vervlechten beide programma's bekijken (of, hoe en wanneer)

- **Beoogd resultaat eind 2022:**
  - **Concreet beeld op halen** politiek (PS) gestelde **gebiedsdelen stikstofreductie** in 2030 (totaal reductiepercentage bedrijven, totaal inspanningen rijk en provincie)
  - Basis klaar voor **vrijwillige maatwerkafspraken** (ronde 3) over de **stikstofreductieopgave per bedrijf** en de inzet provincie per bedrijf
  - **Basis** klaar voor uitwerken stikstofspoor en landbouwspeer naar Wsn proof (medio 2023) gebiedsplan en invlechten in en verder uitwerken tot een **gebiedsplan landelijk gebied**

Sheet 3 Vooraf en tussentijds per ronde

▪ Voor start ronde 1 (verkennende fase, maart/april):

- aanpak afstemmen met klein comité en regietafel
- prioriteitsvolgorde bepalen (piekbelasters eerst, bedrijven met eerder getoonde interesse eerst?)
- startbijeenkomst: alle ondernemers in gebied gezamenlijk informeren over de aanpak, het proces en waar we nu staan en wat we wel en nog niet weten (verwachtingsmanagement)
- deelgebied 2 en 3: groepsgewijze aanpak?

▪ Resultaat ronde 1: eerste tussenrapportage GGA-stikstof (mei) met:

- eerste beeld van 'energie' (positief en negatief), van bereidheid om vrijwillig maatregelen te nemen en het type maatregelen, van interesse om aan rijkspakket bronmaatregelen deel te nemen en of en waar er welke koppelkansen liggen
- eerste beeld van mogelijke/potentiële reductie
- eerste beeld van kosten en in te zetten instrumentarium
- eerste beeld van samenloop met beleidsambities gemeente en waterschap
- bespreken in regietafel en in GS, ter informatie aan PS want mogelijk ook input voor eerste kostenraming ten behoeve van de perspectievennota 2023

▪ Voor start ronde 2 (adviserende fase, juni/juli – augustus/september):

- check op match tussen de reductieplannen in gebied en de politiek gekozen (streef)reductiepercentages (april)
- check op impact natuur- en gebiedsdoelen in het gebiedsproces WWR NW Overijssel (meer reductie nodig?)
- check op (meest kansrijke) koppelkansen (natuurinclusief, bossenstrategie)
- check op instrumentarium en globale uitgangspunten/kaders voor toepassing instrumentarium: omgaan met verschillen per bedrijf, bij welk bedrijf willen we waarmee ondersteunen en waarom, verdeling bijdrage ondernemer – overheid, bijdragen aan investeringen of ook aan exploitatielasten, wat valt onder no regret en past bij gewenst landbouwperspectief
- check op waar medewerking en toestemming van gemeente(n) en/of waterschap nodig

▪ Resultaat ronde 2: tweede tussenrapportage GGA-stikstof met (oktober):

- concreet beeld van de effectiviteit van de gezamenlijke reductieplannen in het gebied en van de daarbij gevraagde ondersteuning in instrumenten en kosten

- input voor eerste afstemming met rijk over omvang beschikbare rijksmiddelen voor bronmaatregelen vanuit GGA-spoor (mn innovatiegelden)
- input voor concrete beleidsafstemming met gemeente en waterschap
- input om gehele gebied te informeren over beeld en vervolgstappen richting gebiedsplan
- bespreken met regietafel, daarna voorstel aan GS en PS over doelbereik FAS en financiële strategie: hoe omgaan met de beschikbare en nog benodigde middelen, no regret, claim op rijksmiddelen etc)
- (richtinggevend) besluit over invlechten programma stikstof in programma landelijk gebied

▪ **Voor ronde 3 (maatwerkfase, december/januari):**

- vorm voor afsprakenkader bepalen (subsidieovereenkomst etc)
- relatie met VTH spoor bepalen (stok achter de deur?)
- check op instemming van gemeente(n) en waterschap waar nodig
- aanpak verbreden van stikstofspoor naar spoor landelijk gebied en van gebiedsplan Wsn naar gebiedsplan landelijk gebied breed inclusief wijze van betrekken gebied
- borgen dat deel stikstof in breed gebiedsplan per medio 2023 klaar is (nodig voor benutten bronmaatregelen rijk)

• **Resultaat ronde 3: eindrapportage GGA stikstof en (door)start gebiedsplan breed (januari/februari 2023):**

- Maatwerkafspraken per bedrijf
- eindrapportage GGA stikstof aan GS en PS (vorm nader te bepalen)
- (door)start gebiedsplan landelijk gebied met concept paragraaf stikstof
- Gebiedsplan breed goed afstemmen met aanpak Omgevingsvisie gemeente

Extern:

- **Klein comité** (ook) **klankbord** voor GGA no NOP
- **Regietafel** adviseert over tussenrapportages, **bestuurlijk voorportaal** voor GS/PS
- Governance: 3 bestuurders uit Regietafel (wethouder, heemraad en gedeputeerde) zijn **bestuurlijk opdrachtgever in stuurgroep** onder voorzitterschap provincie Flevoland. Bij samenwerking met provincie Overijssel, stuurgroep met Overijsselse gedeputeerde uitbreiden

Intern:

- **Projectgroep** samenstellen met
  - kern/gespreksteam: programmamanager GGA, (EvB), senioradviseur stikstof (HL), accounthouder programma LG/strategisch adviseur S&B (AV), projectleider landelijk gebied 'quick wins' (RH)
  - projectsecretariaat en logistieke ondersteuning (nog extern in te vullen) en communicatie (BB)
- **kring/integraal team** met:
  - inhoudelijk specialisten gebiedsthema's (natuurinclusief, landbouw, water etc S&B, en programma LG.) en specialist (senioradviseur) VTH-stikstof (MB) en data/GIS (TB). Na 1^e ronde externe specialist VTH-stikstof opnemen in kernteam (nog in te vullen)
  - ambtelijk vertegenwoordiger(s) gemeente en waterschap
- bij integreren WWR provincie Overijssel, interne werkorganisatie opnieuw bekijken

-

Sheet 5   Verwachtingsmanagement en communicatie

- **proces met veel onzekerheden** gedurende hele proces:
  - FAS en scenario en daarmee gebiedsdoelen nog niet vastgesteld
  - Beschikbaarheid rijksmiddelen voor Flevoland (mv MGO) nog niet bekend
  - Verhouding gevraagde – benodigde – beschikbare provinciale middelen nog niet bekend
  - Natuur – en gebiedsdoelen WWR nog niet bekend
  - Verplichtende rijksnormering 2030 nog niet bekend
- Vraagt om goede **SWOT analyse en verwachtingsmanagement**
- sheet [REDACTED] invoegen

Planning	Mijlpaal	Ijkmoment	Bestuurlijk moment	Communicatie
februari	Bespreken en vaststellen PvA			
Maart/april	Informatiebijeenkomst			Kernboodschap
	Start en afronden Ronde 1		GS vaststelling FAS en richtinggevende gebiedsdoelen GGA	
april			PS vaststelling FAS en richtinggevende gebiedsdoelen GGA	Gebied informeren
mei		Eerste tussen-rapportage GGA	Eerste tussenrapportage in regietafel en GS met mogelijk eerste raming Perspectievennota informeren PS	
juni	Start Ronde 2	Impact Gebiedsdoel WWR bepalen		
juli	Doorloop Ronde 2			
Augustus				
September	Afronden Ronde 2			
		1 ^e afstemming rijk bronmaatregelen ihkv GGA Stikstof		
	Keuze aanpak gebiedsproces FL en NOP		Voorstel aanpak gebiedsproces FL en NOP GS	
Oktober		Tweede tussen-rapportage GGA	Bespreken 2 ^e tussenrapportage regietafel/GS, mogelijk voorstel inzet middelen PS	Gebied informeren
	Start Ronde 3			

november	Invlechten programma Stikstof en programma Landelijk Gebied bekijken		Besluit over samenvoegen beide programma's	
December	Maatwerkafspraken vastleggen en VTH strategie bepalen. Einde ronde 3			
Januari 2023	Eindrapportage		Vaststellen eindrapportage regietafel en GS, informeren PS	Gebied informeren en betrekken
Q1/Q2 2023	Opleveren gebiedsplan Wsn en NOP (zo mogelijk) als onderdeel gebiedsplan LG	2^e afstemming rijk ihkv GGA Stikstof	Vaststellen gebiedsplan on NOP door GS/PS en (door)start naar breed gebiedpslan	Besluit motiveren aan gebied

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: aandeel NOP op Wieden Weerribben
Datum: dinsdag 10 mei 2022 15:04:48
Bijlagen: [image001.png](#)

Hoi [REDACTED],

Voor bijeenkomst 17 mei hebben we boeren gevraagd vragen te stellen. Bekend is dat aandeel Flevoland op Weerribben-Wieden 10% is.

Men vraagt nu wat aandeel NOP is?

Kun je dat berekenen? Bij voorkeur ook uitgesplitst naar aandeel gebiedsproces en aandeel rest.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[REDACTED]
E [REDACTED]@flevoland.nl

[logo](#)

31.

Art. 5.1.2.e

Aan geadresseerde

Verzenddatum
5 november 2021

Bijlagen
1

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Onderwerp
Aanmelding bijeenkomst

Geachte heer/mevrouw,

Afgelopen zomer reageerde u positief op onze vraag welke agrariërs aan de oostkant van onze provincie geïnteresseerd zijn in het deelnemen aan een gebiedsproces. Dat gebiedsproces heeft als doel om de stikstofdepositie op Natura2000 gebieden te beperken en de opgaven in het gebied aan te pakken. Circa 60 ondernemers reageerden positief op onze oproep. Daar zijn wij heel blij mee! Hoewel onze planning was in september te reageren, is dit door onvoorziene interne omstandigheden helaas niet eerder gelukt. Onze oprechte excuses voor deze vertraging.

Met deze brief stellen wij u op de hoogte van de stand van zaken en het vervolg.

Gebiedsprocessen

De afgelopen maanden zijn de mogelijkheden van gebiedsgericht werken nader bekeken. Een specifieke aanpak op gebieden biedt veel kansen ten opzichte van een generieke aanpak voor het hele land of de hele provincie. Het maakt maatwerk mogelijk bij de opgaven die er spelen en de inzet van middelen wordt daardoor meer gericht en doelmatig. In Flevoland gaat het dan om de oostkant van de gemeenten Zeewolde en Dronten en om de oostkant van de Noordoostpolder.

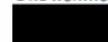
Bijeenkomsten (save the date)

In november organiseren we drie kleine avondbijeenkomsten voor de ondernemers die gereageerd hebben op onze oproep en die actief willen meedenken over een gebiedsgerichte aanpak van stikstof. Deze (avond)bijeenkomsten zijn in **Noordoostpolder (22 november 2021)**, **Dronten (25 november 2021)** en **Zeewolde (30 november 2021)**.

Het doel van deze bijeenkomsten is om samen met u scenario's en kansen te onderzoeken en u te informeren over het vervolgproces.

In het 1^e kwartaal van 2022 houden wij een grote bijeenkomst voor alle betrokkenen over de Flevolandse aanpak van stikstof.

Aanmelding

Graag ontvangen wij uw aanmelding, samen met de door u ingevulde bijlage met vragen over uw bedrijfsinformatie en uw ideeën. Uiteraard blijft alle informatie vertrouwelijk. Zodra bekend, ontvangt dan de precieze tijd- en locatiegegevens van de bijeenkomst in uw gemeente.

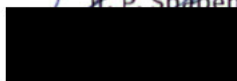
Mocht u vragen hebben, laat het ons graag weten via @flevoland.nl
Wij zien er naar uit om u binnenkort te ontmoeten!

Met vriendelijke groet,

Provincie Flevoland
Commissaris van de Koning in provincie Flevoland
namens deze,
het Hoofd van afdeling Strategie en Beleid

ir. P. Spanens

Bijlage: Reactieformulier

PROVINCIE
FLEVOLAND

Klein comité agrariërs stikstof Flevoland

28 februari 2022

Agenda

1. Opening
2. Landelijke ontwikkelingen: PAS-melders, Overijssel, transitie landelijk gebied
3. Gebiedsproces en generieke ontwikkelingen
4. Overleggen en vervolgafspraken
5. Rondvraag

Landelijke ontwikkelingen

- PAS-melders
- Overijssel
- Gebiedsdoelen
- Jurisprudentie
- Akkoord nieuw kabinet: transitie landelijk gebied

Uitwerking stikstofstrategie

1. FAS-doel uitgewerkt

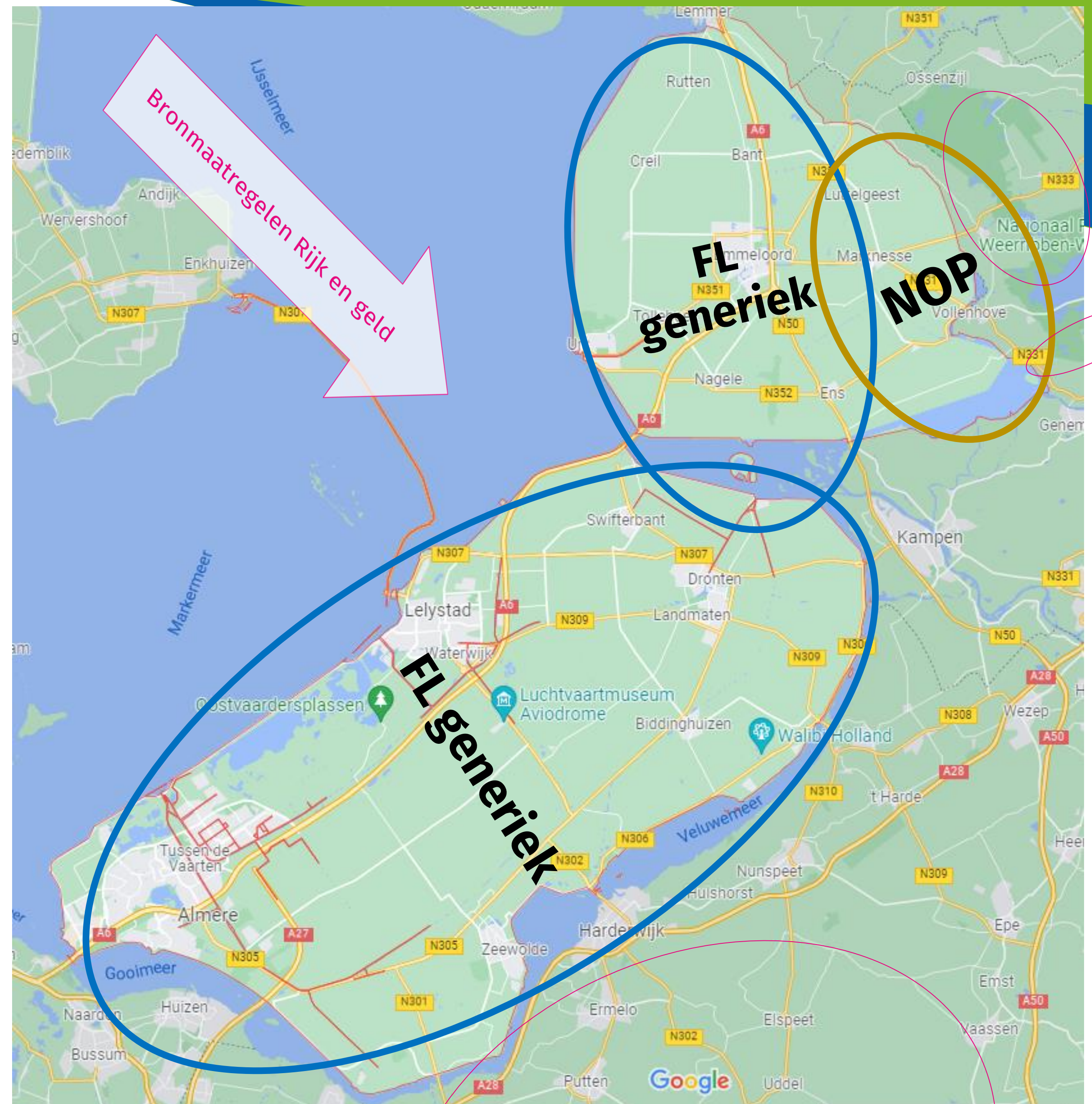
- 74% reductie FL bijdrage aan overschrijding KDW's

2. 7 Scenario's doorgerekend →

- NOP: gebiedsproces, substantiële reductie
  - FL: generieke aanpak: beperktere reductie
  - Via FL-beleid en samenwerking Rijk, IPO en (buur)provincies
- + maatregelen + kosten + beleidsinstrumenten

NB in april N2000 richtinggevende gebiedsdoelen + samenwerking Overijssel

3. Meekoppelkansen/ integrale aanpak

Vervolgproces: in mrt/apr naar GS en PS

Planning uitwerking stikstofstrategie	
Dec '21	<ul style="list-style-type: none"> •GS en PS •Regietafel stikstof •Nieuwe regeerakkoord
Jan '22	<ul style="list-style-type: none"> •Doorvertaling akkoord nw kabinet •Flevodeal/ deal m Rijk •Advies nwe N2k doelen •Buurprovincies
Feb	<ul style="list-style-type: none"> •Meekoppelkansen •Doorrekening nwe scenario's •Regietafel + klein comité agrariërs
Mrt/apr	<ul style="list-style-type: none"> •Gebiedsproces + kennismaking Erik •Doorvertaling nw gebiedsdoelen •GS en PS: besluitvorming definitieve N-strategie FL •Grote FL sessie •Voorjaarsnota
Juli	<ul style="list-style-type: none"> •Doorvertaling v gebiedsproces •1e versie gebiedsplan FL
Juli-dec	<ul style="list-style-type: none"> •Gebiedsproces •Eerste uitkomsten
Medio 2023	<ul style="list-style-type: none"> •Definitief gebiedsplan FL

Uitgangspunten gebiedsproces

Flevolandse aanpak stikstof (feb. 2021)

Extra
reductiedoelstelling
no NOP zien als
richtinggevend
gebiedsdoel

Starten bij de
landbouw, stikstof en
landbouwperspectief
(gebiedsplan Wsn)

In proces verbreden
naar integrale doelen
en (ruimtelijk)
gebiedsperspectief
(NPLG,)

Kernboodschap 1: **provincie gaat gebied in om samen met de boeren een 'goed en overtuigend plan' te maken met een vrijwillig maatregelenpakket** dat kan dienen als basis voor het **inzetten van Haagse en provinciale middelen** . Ondernemerschap en tijd benutten, niet wachten op wettelijke normering

Uitgangspunten gebiedsproces

Flevolandse aanpak stikstof (feb. 2021)

Verwachtingen (SWOT) -
en
stakeholdermanagement
(ex- en intern) **permanent**
in proces inbouwen

samenwerking met Overijssels
deel WWR actief onderzoeken
(natuureffectief, innovatief,
gelijk speelveld) actief
samenwerken met **gemeente**
NOP, waterschap, LTO/klein
comite

Gebiedsproces FL en NOP
generiek starten na zomer
2022 (meer tijd voor
combineren 'smal spoor'
(generieke stikstofreductie)
met meer integrale aanpak

Kernboodschap 2: veel is nog onzeker/niet concreet/niet geregeld (landelijke omgevingswaarde, gebiedsdoel Wieden Weerribben (WWR), beschikbaarheid middelen/instrumentarium, meekoppelkansen. **Gebiedsproces wordt daarom 'iteratief':** na elke stap **op ijkmomenten 'tussenresultaten' toetsen** aan doelbereik, haalbaarheid, mate van (on)zekerheid en no regret en aanpak daarop waar nodig afstemmen (wat kan al wel en wat nog niet?)

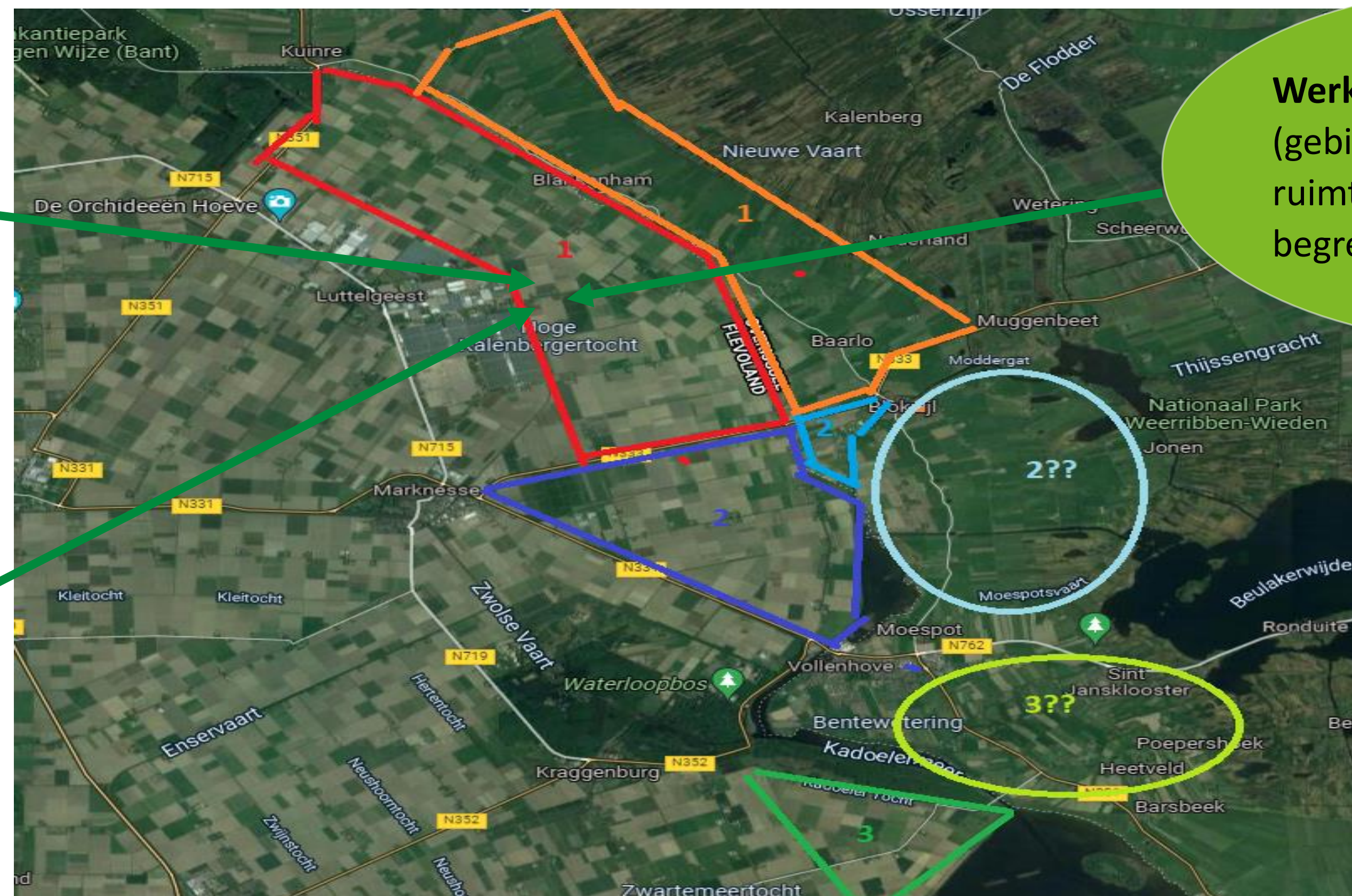

Hoofdpijnen plan van aanpak

Gerichte benadering alle agrarische bedrijven (keukentafelgesprekken) in aantal rondes met ijkmomenten en tussenrapportages. Zoveel mogelijk aansluiten bij plannen van ondernemers zelf, provincie ondersteunt met **advies en maatwerk**.

Dit jaar minimaal 2 rondes
bedrijfs gesprekken **van**
inventariseren/verkennen
(beeld/analyse) naar
maatwerkadvies (aanpak) en
(maatwerk)afspraken
(maatregelen)

Kansen op inzet
(rijks)bronmaatregelen en
integraal **mee koppelen**
natuur/bossen, water, bodem,
klimaat, energie **direct in proces**
oppakken.

Werken met **3 deelgebieden**
(gebiedsproces afbakenen in
ruimte) met als indicatieve
begrenzing

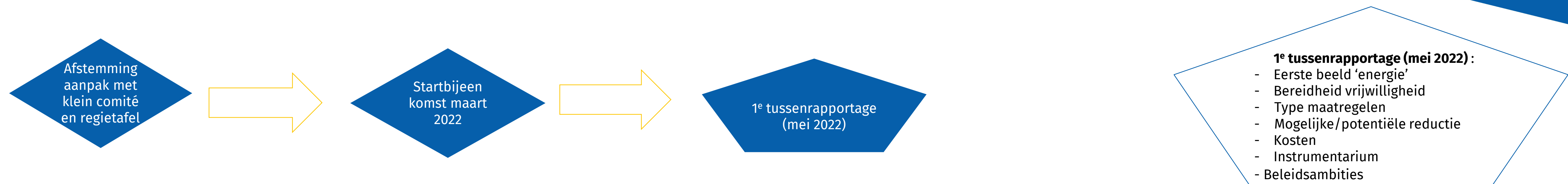
Beoogd resultaat eind 2022

1. **Helder beeld over doelbereik:** voor welk maatregelenpakket is energie en draagvlak in het gebied en zijn de provinciale gebiedsdoelen voor stikstofreductie daarmee haalbaar
2. **Proces klaar voor 'afsprakenfase':** 'onderhandelen' en uitwerken maatregelenpakket in vrijwillige maatwerkafspraken over de stikstofreductie per bedrijf of samenwerkende bedrijven en over de inzet van provincie en rijk
3. **Gebiedsplan stikstof in concept** klaar en 'verbreedbaar' tot een gebiedsplan landelijk gebied met integraal ruimtelijk gebiedsperspectief

Aanpak op hoofdlijnen

- In 3 gespreksronden werken:
  - **Ronde 1 maart/april/mei:** verkennende fase
  - **Ronde 2 mei/juni:** adviserende fase
  - **Ronde 3: december/januari:** maatwerk fase

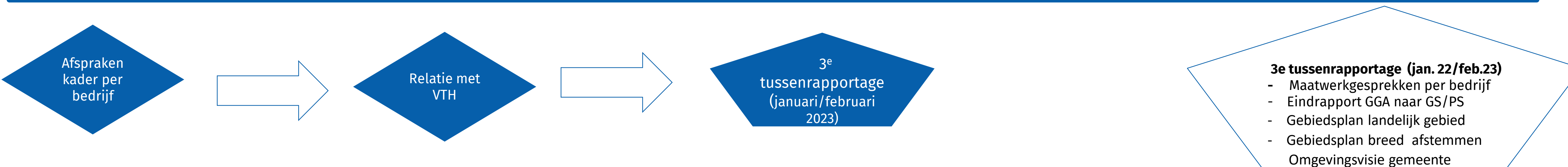
Ronde 1: maart/april/mei 2022: verkennende fase

Ronde 2: juni/juli – augustus/september 2022: adviserende fase

Ronde 3: december 2022/januari 2023: afsprakenfase

Klein comité
agrariërs en
LTO

Governance

Regietafel

Expertteam
stikstof

Externe en interne organisatie

Gespreks
team stikstof

Project- en kernteam
Stikstof incl
gemeente en
waterschap

Integratieteam
programma LG

Verwachtingenmanagement en communicatie

- **proces met veel onzekerheden** gedurende hele proces:
  - FAS en scenario en daarmee gebiedsdoelen nog niet vastgesteld
  - Beschikbaarheid rijksmiddelen voor Flevoland (mv MGA) nog niet bekend
  - Verhouding gevraagde – benodigde – beschikbare provinciale middelen nog niet bekend
  - gebiedsdoelen rijk 2022/2023 Wsn nog in eerste fase, wat betekent dit voor gebiedsdoelen WWR
- Vraagt om goede communicatie met stakeholders en **verwachtingenmanagement**
- **SWOT analyse** op tussenmomenten updaten

SWOT-analyse

Sterkten

- Eenheid, verbinding en samenwerking binnen kernteam en portefeuillehouder inhoudelijk sterk: inhoud, kennis, data, innovatie.
- Goede contacten met stakeholders: klein comité agrariërs, regietafel, bijeenkomsten, communicatiemiddelen.
- Interne strategische sessie GGA en gebiedsproces sterk - steun portefeuillehouder.

Kansen

- Het rijk stelt financiële middelen beschikbaar voor gebiedsprocessen in de provincies, om zo te kunnen voldoen aan de vermindering van de stikstofdepositie in Nederland.
- Flevoland heeft meer ruimte voor agrariërs (uit eigen/andere provincies) door het ontbreken van eigen N2000-gebieden. N.b.: PAS-melders en pacht RVB.
- Innovatieve bron- en generieke maatregelen bieden kansen voor stikstofdaling. B.v. stikstofstripper, Lely Sphere.
- Bereidheid tot meedenken bij 40% FL agrariërs: uitkoop, verplaatsing of innoverende maatregelen om de uitstoot te verkleinen – mits financiële compensatie.
- Interne samenwerking en verbinding: meekoppelkansen met andere thema's en programma's binnen provincie (Landbouw meerdere smaken, agroforestry, bodemdaling, klimaataanpak).
- Procescommunicatie: openheid over feiten, cijfers, onderzoeken.

Zwaktes

- Eigen invloed/regie/daadkracht behouden ondanks grote afhankelijkheid externe factoren.
- Dilemma: zorgvuldigheid volgorde informeren diverse gremia (GS, PS, regietafel, agrariërs) versus de (snelheid in de) voortgang en opvolging van het proces van de GGA: maatwerkgesprekken, gebiedstafels, meedenkavonden.

Bedreigingen

- Afhankelijkheid van (onzekere) externe factoren. Dossier is weerbarstig, besluitvorming traag. Nieuw kabinet moet knopen gaan doorhakken over stikstof. Besluitvorming andere provincies heeft invloed op proces GGA FL (bv. extern salderen)
- Uitspraken in vele landelijke/provinciale rechtszaken vragen steeds om nieuwe duiding van de aanpak.
- Het vertrouwen van de agrarische sector in de overheid is zeer laag. Zet ook provinciaal handelingsperspectief onder een vergrootglas.
- Onzekerheid PAS-melders duurt al jaren. Recente WOB-uitspraak helpt ook niet. De boeren voelen zich 'aangeschoten wild'.
- Betwisting feiten stikstofemissies en gevolgen – uiteenlopende standpunten.
- Versplintering in vertegenwoordiging agrariërs.
- Onduidelijkheid over financiële ruimte: subsidies voor de GGA in FL, voor agrariërs van de innovatieve maatregelen, ...
- Geen eigen N2000-gebieden in Flevoland: minder compensatiemogelijkheden stikstofdepositie.
- Landelijke doelstellingen worden naar provinciale doelen doorgerekend. Geeft meer duiding, maar is ingewikkeld uit te leggen.

Mijlpalenplanning

[illegible]

Vervolgbijeenkomsten 2022

- Mei
- Juli
- September
- December

PROVINCIE
FLEVOLAND

Vragen?

Notulen regietafel – 15 december 2021 – online via Teams**Aanwezige deelnemers:**

Flevolandschap	
Rijkswaterstaat	
Bouwend Nederland	
LTO	
VNO-NCW	
Gemeente Almere	Maaïke Veeningen
Gemeente Noordoostpolder	
Gemeente Zeewolde	
Provincie Flevoland	Harold Hofstra (gedeputeerde)
Provincie Flevoland	
Provincie Flevoland	
Provincie Flevoland	
Provincie Flevoland	

Datum	Onderwerp	Beschrijving
15/12/2021	Update Flevolandse aanpak Stikstof (provincie Flevoland)	<ul style="list-style-type: none"> - Harold Hofstra opent de vergadering. - Hij geeft eerst een update over de Flevolandse aanpak Stikstof, waarbij het volgende mededeelt: <ol style="list-style-type: none"> 1. Doelenbank voor prioritaire projecten is reeds ingesteld en Flevoland is voornemers voor installatie van doelenbanken voor PAS-melders en gebiedsgerichte aanpak. 2. Ook is provincie Flevoland bezig een afspraak te maken met het Rijk om via voorfinanciering zelf ruimte aan stikstof te vinden en daarmee een aantal PAS-melders eerder te legaliseren. Daarna krijgt Flevoland die ruimte weer terug van het Rijk bijvoorbeeld via bronmaatregelen. 3. Alle PAS-melders worden in 2022 geverifieerd en krijgen daar bericht van zodra dat is gedaan. 4. Ambtelijk is duidelijk geworden dat in het noord-oostelijk deel van Flevoland (Noordoostpolder) dicht tegen de Wieden-Weerribben een stevigere reductie nodig is dan in de rest van Flevoland om de Flevolandse stikstofdoelen uit de Flevolandse aanpak van stikstof te behalen. Het ligt daarom voor de hand in dit deel van Flevoland een gebiedsproces in te zetten.

		5. We hebben aan IPO het signaal doorgegeven dat we meer willen inzetten op innovatie, want op die manier worden de euro's het meest effectief ingezet.
15/12/2021	Landelijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> - Jurisprudentie: <ul style="list-style-type: none"> o extern salderen kan alleen als geborgd dat de betrokken reductie van stikstof niet onmisbaar is om natuurverbetering in de betrokken N2000-gebieden te realiseren. o Inzetten en benutten latente ruimte blijft spannend (arrest: Amercentrale). - Het RIVM zal in maart/april over gebiedsdoelen van alle N2000 gebieden adviseren; dit kan wel van invloed zijn op onze aanpak.
15/12/2021	Visie LTO op stikstofreductie	<ul style="list-style-type: none"> - Uitgangspunt van de exercitie blijft natuurbescherming. - We worden wel elke keer in het juridische moeras getrokken. - Noordzee is niet verwerkt in berekeningen en LTO vraagt hier wel alert op te zijn. - Bij verder dan 1 km vanaf N2000 gebieden altijd generieke maatregelen, anders gaat de effectiviteit naar beneden want dichtbij meer effect en meer specifieke maatregelen. - Innovatie van 70 a 80 % is ook heel effectief en heeft dezelfde effecten.
15/12/2021	Gebiedsproces in Noordoostpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Voor de kerst 2021 worden keukentafelgesprekken gevoerd met boeren in de Noordoostpolder (mits zij zich hebben opgegeven voor het gebiedsproces en het Corona beleid het toelaat). - LTO geeft aan graag in 2022 betrokken te worden bij de bijeenkomsten voor het gebiedsproces om zo het belang voor de hele sector te kunnen behartigen.
15/12/2021	Rondje langs de velden	<ul style="list-style-type: none"> - [REDACTED] (gemeente Noordoostpolder): <ul style="list-style-type: none"> o AERIUS-berekeningen voor bestemmingsplan gaan nog goed. o Wel is er een grote uitdaging hoe om te gaan met dubbele bestemmingen (akkerbouw + veeteelt). Via omgevingsplan kunnen we naar enkele bestemming. o Indien er bedrijven opgekocht worden, er wel afstemming met gemeente Noordoostpolder nodig is over wijzigen bestemmingsplan. - [REDACTED] (gemeente Zeewolde) <ul style="list-style-type: none"> o Geen bijzonderheden. o Content over presentatie. - [REDACTED] (gemeente Almere) <ul style="list-style-type: none"> o Bestemmingsplannen voor woningbouw blijft spannend.

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Floriade blijft ook spannend proces, al lijkt dat wel goed te gaan. - [REDACTED] <u>(VNO-NCW)</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ Er zijn grote bouwopgaven en elke economische activiteit geeft een footprint. ○ We moeten wel pragmatisch blijven en kleine stappen zijn ook goed. ○ Gebruik van innovaties en proeftuinen kan daarbij een goed middel zijn. - [REDACTED] <u>(BouwendNederland)</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ We zijn goed op pad. ○ Geen grote issues in Flevoland. - [REDACTED] <u>(LTO)</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ Biedt perspectief voor legalisatie van PAS-melders. ○ Positieve weigeringen zijn geen echte vergunningen, biedt daarom ondernemers juridische veiligheid, zodat er concreet zicht is op een goed verdienvermogen voor de agrariërs. ○ Opstarten van innovatietafels. Want geld bereikt innovaties niet en innovaties bereikt geld niet. ○ Ook kleine innovaties mogelijk maken (wortel) en niet langskomen met een stok. De fondsen bereiken de agrariërs nu niet. ○ Verder doet [REDACTED] een oproep om Rijksvastgoedbedrijf meer te verbinden. - [REDACTED] <u>(Flevolandschap)</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ook lange termijnbehoefte, waarbij ook kwaliteit van oppervlaktewater wordt geborgd, waarbij [REDACTED] voor nuttige inzichten kan zorgen. - [REDACTED] <u>(Rijkswaterstaat)</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ Gebiedsplannen worden steeds belangrijker voor Habitatrichtlijnen. ○ Vergunningverlening blijft kwetsbaar. ○ Afstemming over opkoopregelingen is zinvol.
15/12/2021	Vervolg	<ul style="list-style-type: none"> - 4 a 5 keer per jaar een overleg organiseren. - Over 2.5 maand een nieuw overleg.

PROVINCIE
FLEVOLAND

Regietafel stikstof Flevoland

15 december 2021

Agenda

1. Opening
2. Rondje “stavaza en wat heb ik nodig?” langs alle deelnemers
3. Flevolandse aanpak stikstof: highlights, uitwerking stikstofstrategie en gebiedsproces
4. Overlegstructuur FAS
5. Rondvraag

1. Rondje “stavaza en wat heb ik nodig?” langs alle deelnemers

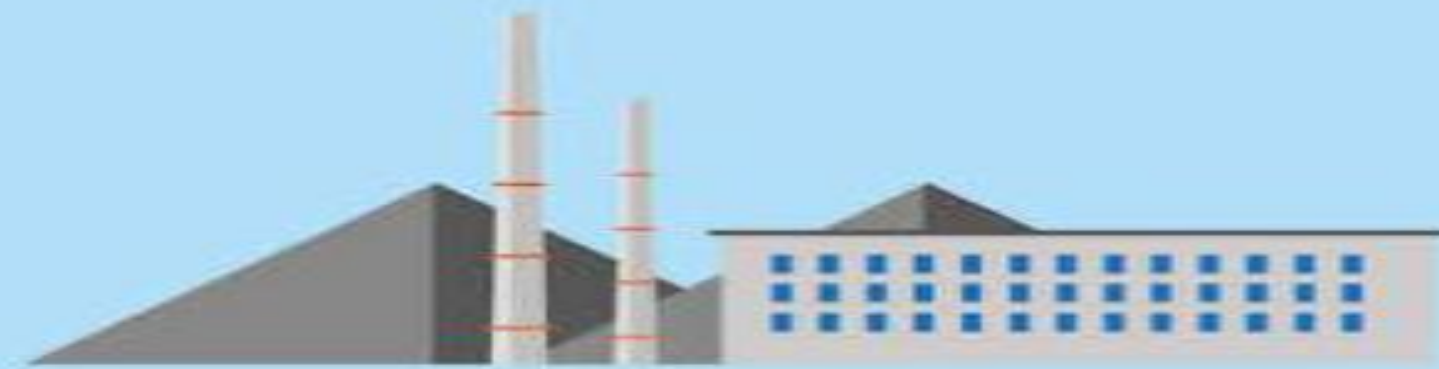
Gaarne aangeven:

- successen en ontwikkelingen, voortgang
- hoe kunnen we elkaar helpen? / wat heb je nodig (vd provincie)?

1. Highlights Flevolandse aanpak Stikstof

Vergunningverlening

Economische ontwikkelingen

Stikstofreductie

Natuur inclusieve samenleving

- Eerste 20 PAS-melders
- Nwe toezicht en handh strategie
- Handhavingsverzoeken

- Aankoop stikstofruimte tbv prioritaire projecten
- Doelenbanken
- Voorfinancieringsdeal FL-PAS-melders met Rijk

- 2e ronde gebiedsproces gestart
- 2^e ronde maatwerk-gesprekken
- Uitwerking N-strategie FL
- Innovatie
- Overleggen m agrariërs

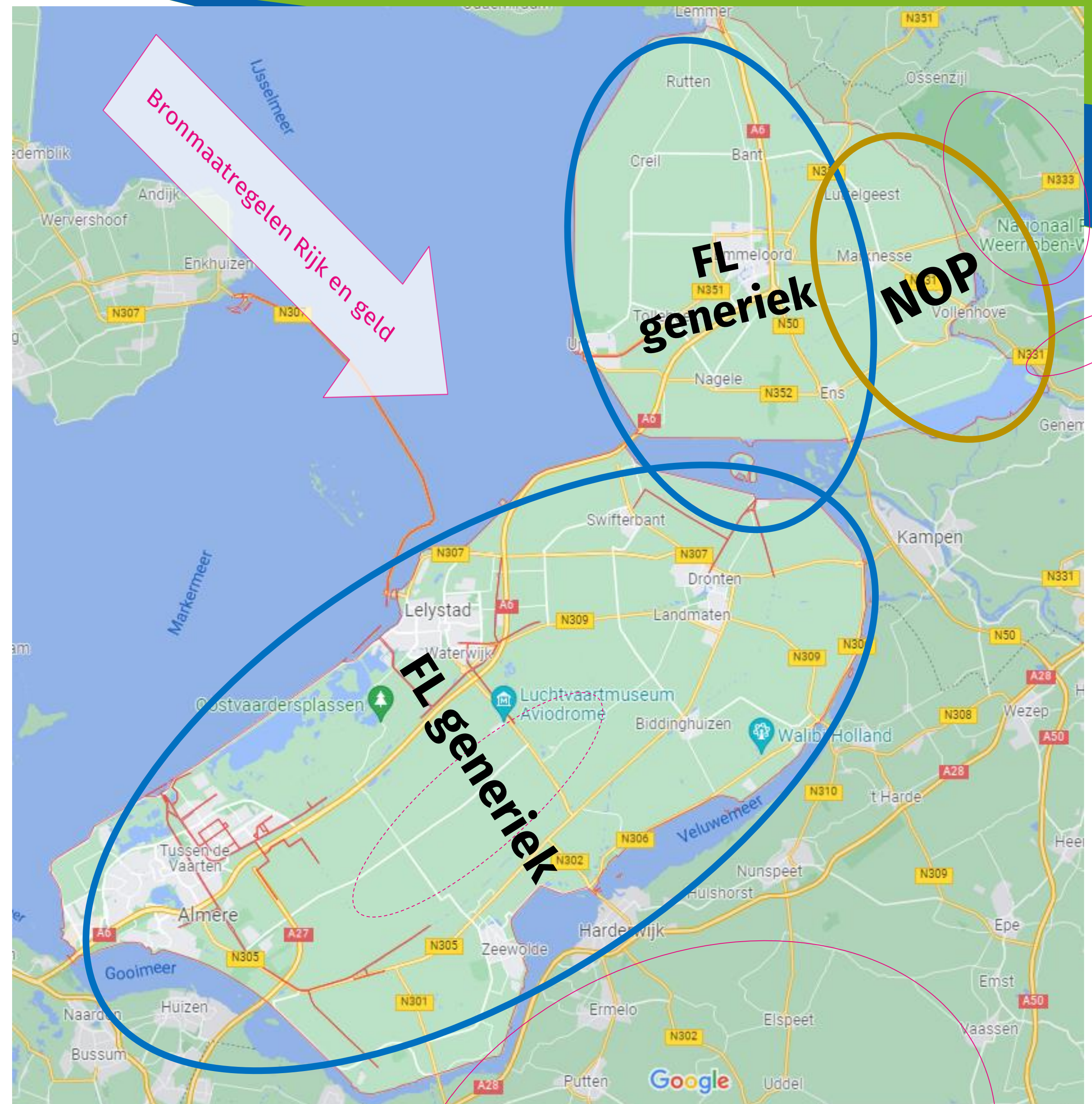

- Meekoppelingen stikstof, LMS en natuur inclusief, klimaat, water, Flevodeal...
- Stikstofkaarten
- 9,5 milj Rijk v FL natuur

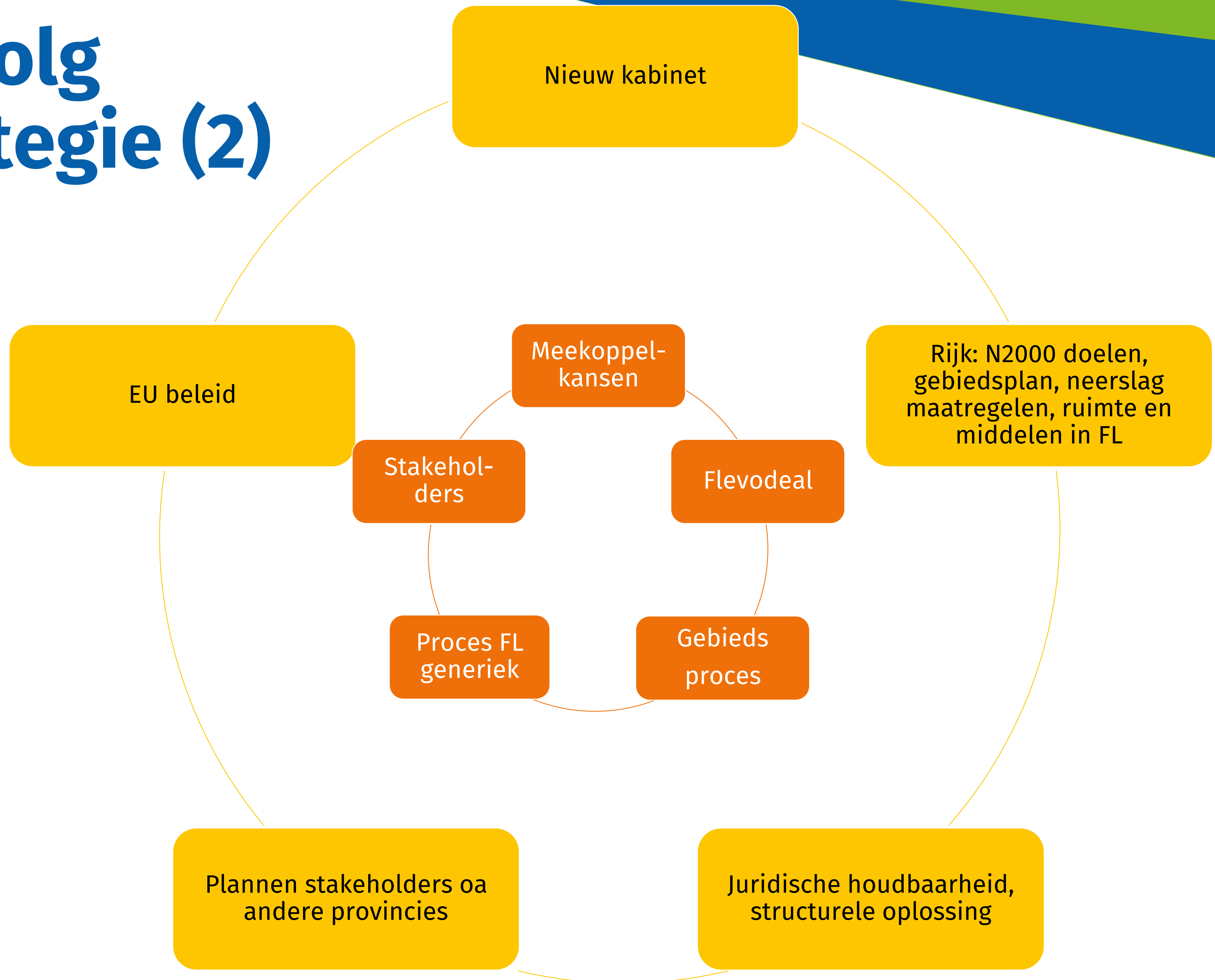
2. Uitwerking stikstofstrategie (1)

1. FAS-doel uitgewerkt
2. 7 scenario's doorgerekend →
  - NOP: gebiedsproces, substantiële reductie
  - FL: generieke aanpak: beperktere reductie
  - Via FL-beleid en samenwerking Rijk, IPO en (buur)provincies
3. Integrale aanpak

Ingrediënten vervolg uitwerking N-strategie (2)

Vervolgproces uitwerking stikstofstrategie (3)

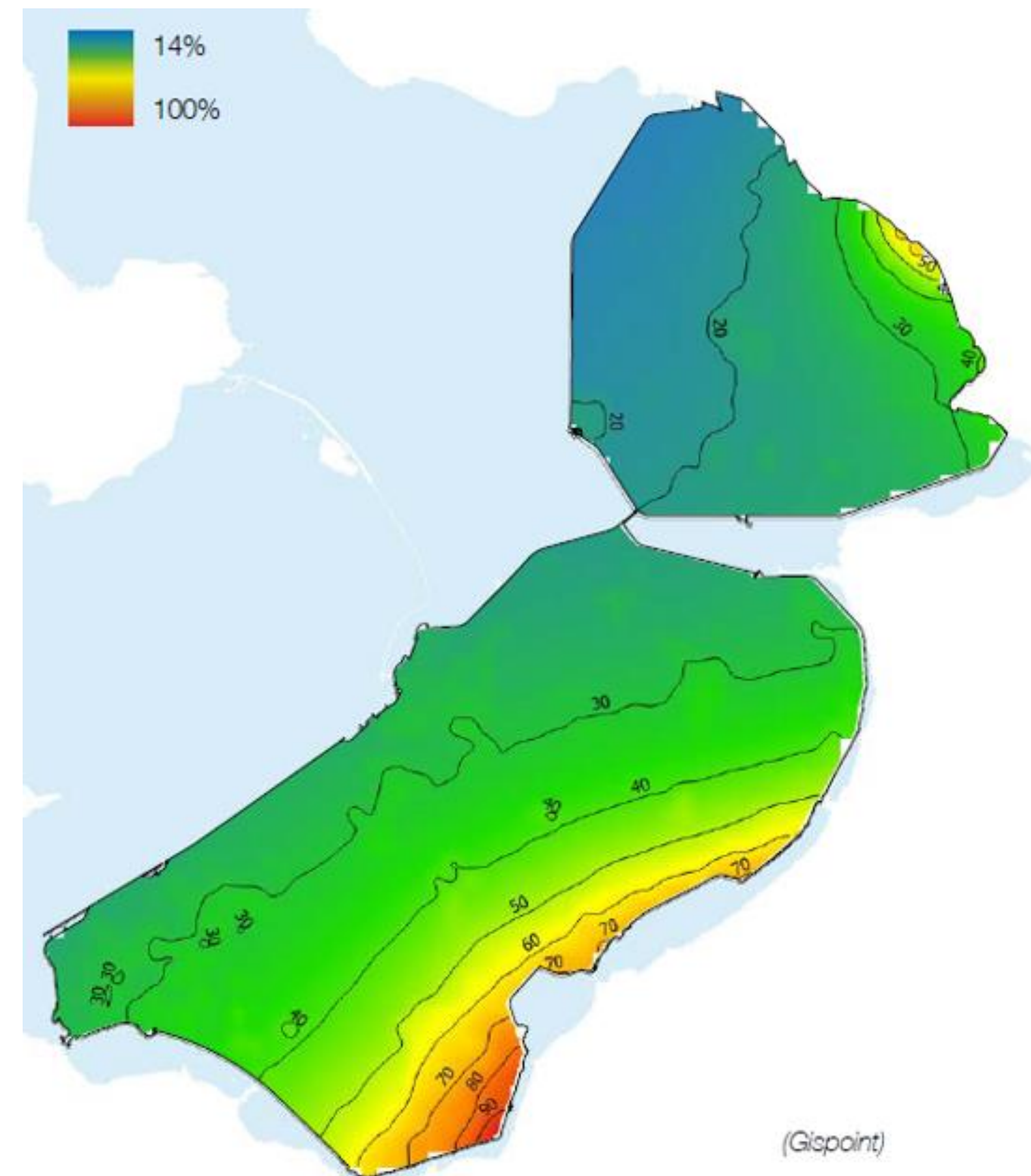
Planning uitwerking stikstofstrategie	
Dec '21	<ul style="list-style-type: none"> • GS en PS • Regietafel stikstof
Jan '22	<ul style="list-style-type: none"> • Doorvertaling akkoord nw kabinet • Flevodeal/ deal m Rijk • Buurprovincies
Feb	<ul style="list-style-type: none"> • Meekoppelkansen oa klimaat, water, bossenstrategie, bodemdaling • Doorvertaling nw N2k doelen • Doorvertaling n organisatie en budgetten • Grote FL sessie
Mrt	<ul style="list-style-type: none"> • GS en PS: uitwerking N-strategie • Perspectiefnota
Juli	<ul style="list-style-type: none"> • Doorvertaling v gebiedsproces
Sep	<ul style="list-style-type: none"> • 1e versie gebiedsplan FL

Gebiedsaanpak

Afgebakend gebied, integraal, samen met ondernemers, toekomstbestendig.

Criteria:

- Beperking depositie
- Meekoppelkansen
- Energie bij partijen

Uitnodiging

- Circa 60 reacties
- Bereidheid tot gezamenlijk aanpakken stikstofprobleem
- Veel concrete ideeën:
  - Duurzamer produceren / biologisch
  - Technische maatregelen
  - Stoppen / verplaatsen bedrijf
  - Rol RVB

Individueel of gezamenlijk?

Overlegstructuur Regietafel

Regie:

Ondersteund door:

Onderwerpen:

**Bestuurlijke Regietafel
stikstof Flevoland**
(1x p 2 mnd?)

Ambt ovl
koepelorganisaties en
NGO's

**Ambt ovl N
Gemeenten** (1 x p 6
weken)

**Uitwerking N-
strategie FL**

**Gebiedsprocessen
FL**

Generiek beleid FL

Gebiedsplan FL

Ondersteund door:

- Verslagen
- Nieuwsbrieven
- Website Stikstof
- Site provincie
- stikstof@flevoland.nl

Overleggen FAS

Ondersteund door:

- Verslagen
- Nieuwsbrieven
- Website Stikstof
- Site provincie
- stikstof@flevoland.nl

Programma Stikstof

PROVINCIE
FLEVOLAND

Vragen?

Notulen klein comite agrariers – 25 november 2021 – provinciehuis Flevoland

Aanwezig: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], Gedeputeerde Hofstra, [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED] Frank van Vliet, [REDACTED]

Afwezig: [REDACTED], [REDACTED]

Voorzitter: Gedeputeerde Hofstra

Notulist: [REDACTED]

Datum	Onderwerp	Beschrijving	Actiehouder
25/11/2021	Landelijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> - Op 9 december is er een bestuurlijk overleg met Minister Schouten. In dat overleg zal Gedeputeerde Hofstra benadrukken dat Flevoland als een gelijkwaardige partner aan tafel wilt zitten. Hij zal dan ook benadrukken dat het gebiedsproces een belangrijk onderdeel is voor de Flevolandse aanpak stikstof en graag benadrukt Gedeputeerde Hofstra dat we ook verschillende opgaven met elkaar kunnen koppelen en daarbij ook perspectief hebben voor andere ontwikkelingen (duurzame landbouw, verduurzaming, kringlooplandbouw, klimaat- en woonopgave). Daarvoor is er wel budget voor innovatie nodig en Gedeputeerde Hofstra zal daarop inzetten. - LTO doet een oproep om rechtszekerheid te geven aan PAS-melders, want een positieve weigering is nog geen vergunning. Provincie Flevoland is met IPO in gesprek om mogelijkheden te onderzoeken om in plaats van een positieve weigering toch een deugdelijke natuurvergunning te geven. 	
25/11/2021	Gebiedsproces	<ul style="list-style-type: none"> - 60 agrarische ondernemers hebben zich aangemeld. - Na de kerst komen we weer fysiek bij elkaar, met agrariërs, waterschap, rijksvastgoedbedrijf en gaan we de opgave bekijken hoe we gezamenlijk aan de slag kunnen met een degelijk en goed gebiedsproces. - In het gebiedsproces met Zeewolde en Dronten komen we al heel ver met generieke maatregelen die gaan gelden voor alle agrariërs. In de Noordoostpolder zijn alleen generieke maatregelen niet genoeg, daar wordt een ander proces opgetuigd, waarin we een iets andere opgave hebben, waarbij we vanuit het kader gezond economisch toekomstperspectief blijven denken. - LTO doet een oproep om alle stakeholders in het gebied een rol te laten vervullen en niet alleen voor de individuele boeren. Dit signaal is ook bij de provincie Flevoland ter ore gekomen en dit gaan we goed in het proces borgen. - Verder wordt ook meegegeven dat er bij de avond met Noordoostpolder er een bepaalde hongerigheid is naar stoppende agrariërs. Dat is niet de insteek geweest, maar ook zeker niet het doel van de bijeenkomst. Provincie Flevoland betreurt dit en heeft dit signaal ontvangen en gaat nu intern 	

		<p>terugkoppelen aan de gebiedsmanagers, zodat het beeld van de hongerigheid naar stoppende agrariërs in de ban wordt gedaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verder doet Gedeputeerde Hofstra de toezegging dat LTO vroegtijdig bij de voorbereiding van externe bijeenkomsten betrokken wordt. - LTO geeft aan dat opkopen van bedrijven of aanpakken van piekbelasters alleen kan in goede samenhang met elkaar in een gebiedsproces. Dat houdt in dat er niet via de binnenbocht allemaal zaken worden gedaan. Gedeputeerde Hofstra benadrukt dat we als provincie de middelen niet hebben, maar ook niet de intentie om agrariërs (hele boerenbedrijven) uit te kopen. - Daarbij houden we ook verbinding met het Rijk en stemmen af hoe Rijk de stikstofrechten opkoopt. De strategie van het Rijk kunnen we dan toepassen in ons gebiedsproces. 	
25/11/2021	PAS melders	<ul style="list-style-type: none"> - 119 PAS-melders hebben zich gemeld voor legalisatie. 20 PAS-meldingen zijn beoordeeld. 4 hebben een positieve weigering ontvangen en hebben geen vergunning nodig voor intern salderen. Tot 2024 willen we de overige dossiers afronden. Waarbij we eerst een verificatieslag uitvoeren en staan we gereed als er ruimte vrij komt. - Er zijn ook PAS-melders die zich niet hebben gemeld, zij krijgen nu een herinneringsbrief. 	
25/11/2021	Innovatieubsidies	<ul style="list-style-type: none"> - Het loopt niet storm met de aanmeldingen voor subsidies, terwijl er bij provincie Flevoland nog wel budget beschikbaar is. - Agrariërs willen best stappen zetten. Voor een onvergunde PAS-melder ligt het minder voor de hand om te gaan investeren. Na een beoordeling of verklaring van geen bedenkingen kunnen er zeker stappen gezet worden en is bereidheid om te investeren. Nu is de onzekerheid te groot. - De verwerkingskosten van pop3 subsidie zijn hoog en kan niet elke willekeurige boer mee doen aan pop3 subsidie. De afhankelijkheid van een gezamenlijke pop3 subsidie is te groot. Het loopt stroperig tussen LTO, Horizon en provincie Flevoland en voorstel is om dit te bespreken [REDACTED] van LTO, [REDACTED] van Horizon, [REDACTED] van provincie Flevoland). 	
25/11/2021	Stikstofbanken	<ul style="list-style-type: none"> - Beleidsregels voor nieuwe stikstofbank (microdepositiebank) liggen ter inzage. Het doel van de nieuwe stikstofbank is om stikstofrechten voor prioritaire projecten op te kopen. Er zijn ook twee voornemens voor nieuwe stikstofbanken, o.a. legalisatie voor PAS-melders met een eigen doelenbank. Er zijn nog een aantal praktische zaken te doorlopen, voordat er een bestuurlijk akkoord op kan komen. Verder is er ook voornemens om een gebiedsgerichte stikstofbank op te richten, waarbij de stikstofruimte die vrijkomt met innoveren en extensiveren in een bank te zetten en in het gebiedsproces in te zetten. - De discussie over latente ruimte speelt in IPO. Vergunde rechten leveren namelijk geen reductie op, het blijft een rekenkundige exercitie. In de oostlanden van Flevoland kan het opkopen van latente 	

		ruimte wel interessant zijn om dat elders in Flevoland in te zetten. Die exercitie houden we graag in beeld en praten we graag met de deelnemers van dit overleg mee verder.	
25/11/2021	Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> - Op ambtelijk niveau is een keer in zes weken een goede vergaderfrequentie. Daarbij kunnen we in gaan op de lopende ontwikkelingen en elkaar goed en volledig informeren. Een keer per kwartaal in de huidige setting is voor iedereen akkoord. - Voordat we extern communiceren, willen we graag met dit comité verifiëren in hoeverre er gevoeligheden in staan en zoeken hierbij graag de samenwerking. 	

Notulen Kernteam Stikstof

Aanwezig: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED].

Datum	Onderwerp	Beschrijving	Actiehouder
15/11/2021	Mededelingen	<ul style="list-style-type: none"> - [REDACTED] wil graag een maatwerkgesprek. [REDACTED] doet een oproep wie mee wil: [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED] willen mee. Saneren van [REDACTED] is wel de moeite waard, kan via een los traject. - [REDACTED] is uitgevallen. Daarvoor is vervanger [REDACTED] aangenomen en gaat alleen MFSN afronden. 	[REDACTED]
15/11/2021	Insteek maatwerkgesprekken	<ul style="list-style-type: none"> - Wordt volgende week in kernteam besproken. 	
15/11/2021	Subsidies	<ul style="list-style-type: none"> - Verwachting hoge respons na gebiedsproces > dus nu nadenken over maximale subsidiebedragen (30-50%). - Waarbij we niet alleen op Noordoostpolder focussen en wellicht ook generiek smalle budgetten kunnen inzetten. 	
15/11/2021	Vorbereiding bijeenkomsten	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsproces wordt digitaal en er volgen individuele maatwerkgesprekken met ondernemers in noordoostpolder. - Powerpointpresentatie voor klein comite agrariers wordt in PO van 24/11 als laatste nog gepresenteerd. - Powerpointpresentatie voor [REDACTED] volgt als agendapunt bij kernteam 22/11 	

Notulen Kernteam Stikstof**Datum:** 18 oktober 2021**Aanwezig:** [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]**Afwezig:** [REDACTED]**Voorzitter:** [REDACTED]**Notulist:** [REDACTED]

Datum	Onderwerp	Beschrijving	Actiehouder
18/10/2021	Kernteam Stikstof	<ul style="list-style-type: none"> - Besluit is genomen dat we eens in de twee weken een fysiek overleg is op maandag van 15:00 – 16:00 uur. 	[REDACTED]
18/10/2021	Strategie	<ul style="list-style-type: none"> - Op 19 november 2021 is de tweede strategische sessie met Harold. - Nu met Harold bespreken hoe we z.s.m. PS gaan informeren en dit kunnen vervroegen van dec. 2021 naar nov. 2021 en dat voorleggen aan griffie en procedurecommissie. - Daarbij zijn er 2 routes denkbaar: <ol style="list-style-type: none"> 1. Interactieve sessie met PS (meedenken, meebesluiten) 2. Mededelende sfeer (wel de snelste optie) - Er is een lichte voorkeur voor de tweede optie (mededelende sfeer), waarbij we bij PS nadrukkelijk terugkomen als de participatie is doorlopen. - [REDACTED] gaat voorstel voorbereiden voor PO 27/10 en voorstel voor daadwerkelijk PO plaatsvind, met [REDACTED] afstemmen. 	[REDACTED] / [REDACTED]
18/10/2021	NOP gebiedsproces	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn meerdere meekoppelkansen (bodemklasse, bossenstrategie e.d.) in de Noordoostpolder. - Voor de Noordoostpolder is een analyse nodig met alle meekoppelkansen met kaartmateriaal. - [REDACTED] gaat i.s.m. [REDACTED] een analyse voor Noordoostpolder met meekoppelkansen opstellen. 	[REDACTED]
18/10/2021	Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> - [REDACTED] deelt communicatiestrategie en vraagt iedereen om voor vrijdag 18:00 uur te reageren, ook als je eens bent met de communicatiestrategie, wilt [REDACTED] graag reactie. - Voor communicatiestrategie Noordoostpolder volgt een aparte memo. 	[REDACTED]

Notulen Kernteam Stikstof**Datum:** 4 oktober 2021**Aanwezig:** [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]**Afwezig:**
[REDACTED]**Voorzitter:** [REDACTED]**Notulist:** [REDACTED]

Datum	Onderwerp	Beschrijving	Actiehouder
4/10/2021	Omgevingsanalyse	<ul style="list-style-type: none"> - [REDACTED] doet een oproep om goed te checken of de omgevingsanalyse nog actueel is. - 18 oktober is omgevingsanalyse gereed. 	[REDACTED]
4/10/2021	Bosstrategie	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn mogelijkheden voor landbouw om te katten naar bos. - [REDACTED] is hierbij ook betrokken geweest. - Er is ook een kansenkaart (kansen waar realisatie van bos mogelijk is) met ook kosten per hectare om per zoekgebied een doorrekening te maken. - [REDACTED] gaat dit verder uitbouwen en stemt dit verder af met [REDACTED]. 	[REDACTED]
4/10/2021	Presentatie technische maatregelen: verkenning	<ul style="list-style-type: none"> - [REDACTED] deelt presentatie technische maatregelen: verkenning. - Voor akkerbouw kan met maatregelen, o.a. met verdunnen van mest, tot wel 30% reductie stikstof leiden. - Nu verder met technisch geschoold personeel om verder de technische zaken op orde te krijgen en verder koers incl. afwegingskader richting gedeputeerde Harold. 	[REDACTED]
4/10/2021	Toelichting aanmelding gebiedsproces	<ul style="list-style-type: none"> - Gebied A + B relevant voor gebiedsproces. - Gebied D nu ook relevant voor gebiedsproces (n.a.v. technische maatregelen). - [REDACTED] en [REDACTED] aan het kijken voor impact stikstof op Flevolandse natuur en bekijken mogelijkheden voor aanbesteding onderzoeksbureau i.s.m. [REDACTED]. Doel van dit externe onderzoek: afwegingen voor investeringen voor eigen Flevolandse natuur verder onderzoeken. 	[REDACTED]

Mailing van 88 agrariërs

.

Verzenddatum

Bijlagen

Uw kenmerk

O rk

Onderwerp

Uitnodiging 17 mei 2022 – gebiedsproces Noordoostpolder

Geachte heer/mevrouw,

Ik nodig u graag uit voor een bijeenkomst over het gebiedsproces om verder met u in gesprek te gaan over de uitdagingen op het gebied van stikstof en hoe wij daarin kunnen samenwerken. De bijeenkomst vindt plaats op **dinsdag 17 mei 2022 bij de Orchideeënhoeve, Oosterringweg 34 in Luttelgeest.**

Deze bijeenkomst is een vervolg op de twee eerdere ontmoetingen van resp. 30 maart en 19 april (Webinar) jl. Tijdens de bijeenkomst op dinsdag 17 mei willen wij vooral ingaan op door u gestelde vragen en te luisteren naar uw signalen.

Programma 17 mei 2022

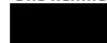
19:30 – 20:00 uur	Inloop met koffie/thee
20:00 – 20:20 uur	Korte samenvatting van de hoofdpunten van de Webinar 19 april 2022
20:20 – 21:30 uur	Uitwisseling /discussie/vragen over de tot nu toe gegeven informatie en (meest gestelde) vragen
21:30 – 22:00 uur	Vervolgproces en vergroten van de betrokkenheid bij het gebiedsproces
22:00 – 22:30 uur	Afsluiting met een drankje

Aanmelden en vragen indienen

Ik zou het waarderen als u zich vooraf aan de bijeenkomst aanmeldt via @flevoland.nl? Graag verneem ik ook van u welke vragen u op 17 mei beantwoord wilt zien en welke vragen voor u in de top 3 staan. Uw vragen zien wij graag tegemoet voor 10 mei aanstaande via zojuist genoemd emailadres. Zo kunnen we de bijeenkomst goed voorbereiden en mogelijk al een aantal antwoorden op algemene vragen op onze website plaatsen.

Startbijeenkomst 30 maart 2022

Zoals hierboven aangegeven hebben er twee eerdere ontmoetingen plaatsgevonden. Op 30 maart jl. vond de eerste plaats waarin de uitdagingen op het gebied van stikstof zijn toegelicht. Ook is er een eerste blik gegeven op de manieren waarop hieraan gewerkt kan worden. Veel ondernemers gaven direct aan met een aantal vragen te zitten. Daarop heeft provincie Flevoland op 19 april een nieuwe kennisbijeenkomst georganiseerd.

Kennisbijeenkomst op 19 april 2022

Op 19 april werd een tweede bijeenkomst vanuit de provincie georganiseerd. Het betrof een digitale kennisbijeenkomst waarin is toegelicht hoe provincie Flevoland tot data en cijfers is gekomen, welke rekenmethoden zijn gebruikt en welke maatregelen ingezet kunnen worden. Daarna zijn we ingegaan op uw vragen.

Omdat niet iedereen digitaal aanwezig kon zijn, wil de provincie Flevoland u graag nogmaals de gelegenheid geven om op dinsdag 17 mei naar de Orchideeënhoeve te komen, om daar met elkaar in gesprek te gaan en uw ingediende vragen te beantwoorden.

Aanvullende informatie

Als u vooraf nog de documentatie (presentatie etc.) van 30 maart en 19 april wilt ontvangen, dan kunt u mailen naar @flevoland.nl, dan sturen wij die graag digitaal naar u toe.

Hoogachtend,

Programmamanager Gebiedsprogramma's en Europa
i/a

de heer

PROVINCIE
FLEVOLAND

Uitnodiging voor agrariërs uit de Noordoostpolder

Bijeenkomst van Provincie Flevoland

Datum	woensdag 30 maart 2022
Plaats	Dorpshuis De Bosfluit, Amazonestraat 46 te Luttelgeest
Tijd	19.30 – 22.00 uur

Dossier stikstof – gebiedsgerichte aanpak

Flevoland moet de uitstoot van stikstof terugdringen. Om dit te bereiken, is de provincie gestart met de gebiedsgerichte aanpak. Het verminderen van de stikstofuitstoot is het meest effectief in gebieden nabij Natura 2000. Voor de Noordoostpolder zijn dit de Wieden-Weerribben. Wij nodigen u uit voor deze informatieavond, omdat uw bedrijf dicht bij dit gebied ligt. Naast de bijeenkomst op 30 maart, komt er een brede bijeenkomst voor alle agrariërs in de provincie Flevoland op 21 april 2022. De uitnodiging voor deze bijeenkomst volgt.

Op 30 maart gaan wij met elkaar in gesprek over de gebiedsgerichte aanpak. Daarnaast gaat het over de landelijke ontwikkelingen, de mogelijkheden voor innovatie en het vervolgtraject. Ook is er gelegenheid voor het stellen van vragen en kunt u zich opgeven voor een verkennend gesprek.

Programma

19.30 uur	Inloop
20.00 uur	Welkom door gedeputeerde Harold Hofstra
20.10 uur	Presentatie gebiedsgerichte aanpak door gebiedsregisseur [REDACTED]
20.45 uur	Ruimte voor vragen
21.30 uur	Gelegenheid tot een drankje
22.00 uur	Einde

Wilt u laten weten of u aanwezig bent bij deze bijeenkomst? Graag via [REDACTED]@flevoland.nl

Graag tot ziens op 30 maart 2022.

De bijeenkomst gaat door onder voorbehoud van de op dat moment geldende Covid-voorwaarden. Bij Covid-gerelateerde klachten vragen wij u om niet naar de bijeenkomst te komen.

Verzenddatum
22 maart 2022

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Onderwerp
Gebiedsgerichte aanpak stikstof

Geachte heer/mevrouw,

Ook Flevoland moet de uitstoot van stikstof terugbrengen. Daarom hebben Provinciale Staten vorig jaar de Flevolandse Aanpak Stikstof vastgesteld. Met deze aanpak wil de provincie werken aan de doelen die zijn opgenomen in de Wet stikstof en natuur en streven naar het terugbrengen van de Flevolandse bijdrage in de neerslag van stikstof in dichtbijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Die neerslag willen we naar 2030 toe verminderen in de stappen en met de percentages zoals die landelijk zijn afgesproken.

Vorig jaar hebben we aan 3 gebiedstafels met diverse organisaties en agrarische en niet-agrarische bedrijven gesproken over hoe we onze aanpak het beste kunnen uitvoeren. In die gesprekken vroegen de meeste deelnemers ons om te kiezen voor een aanpak die zowel voor de natuurgebieden waarom het gaat (de Wieden en Weerribben in Overijssel) als voor de bedrijven in Flevoland zo effectief mogelijk is. Uit berekeningen van de provincie kwam al eerder naar voren dat de Flevolandse bijdrage goed te halen is met een ambitieuze reductie van de uitstoot van ammoniak in het deel van de Noordoostpolder dat grenst aan de Wieden en Weerribben in combinatie met een beperktere vermindering van de uitstoot bij de bedrijven in de rest van de provincie.

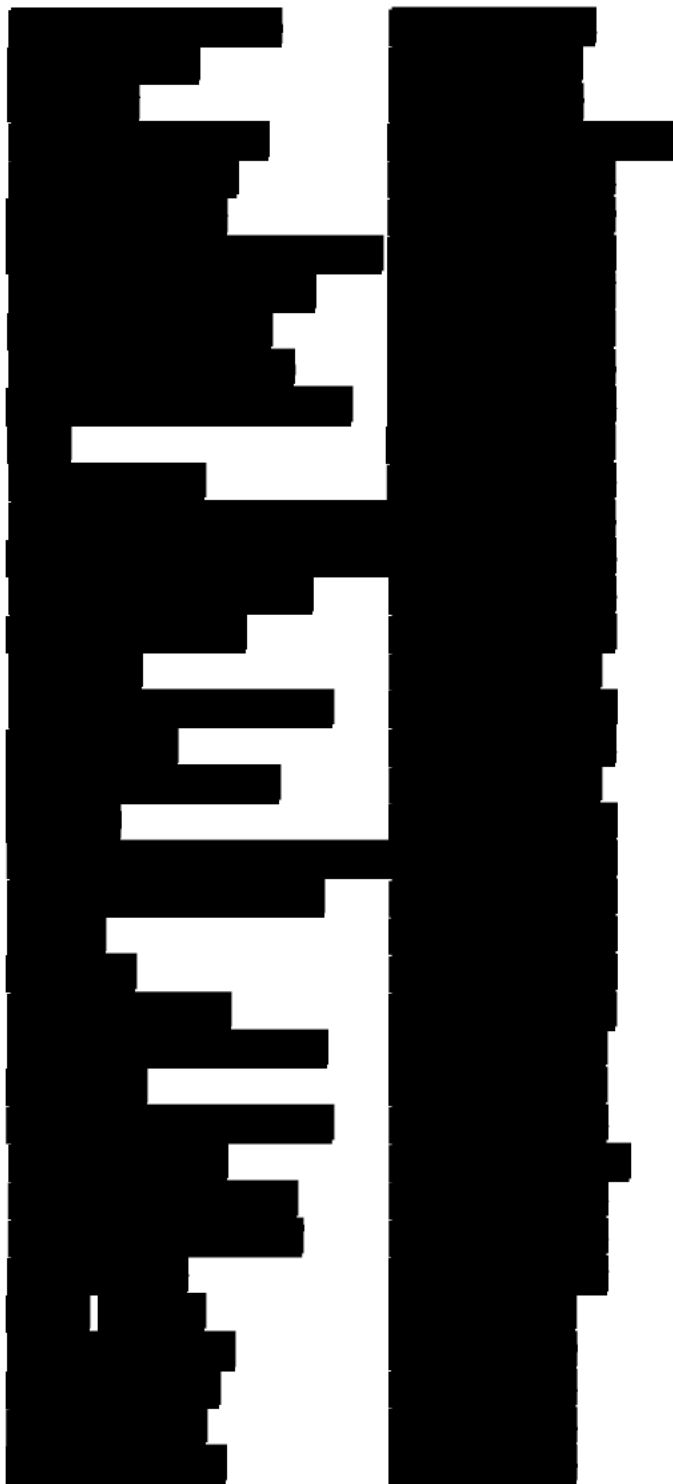
Op 15 maart 2022 hebben Gedeputeerde Staten (GS) een besluit genomen over de reductiepercentages die nodig zijn om de doelen van de provincie te halen in 2030. In de oostrand van de Noordoostpolder (NOP) streven GS naar een reductiepercentage van 50 tot 70% en in de rest van de provincie naar circa 20%. Aanstane woensdag (23 maart) zal ik Provinciale Staten over dit besluit informeren. Het leek mij ook om deze reden goed om u nu over dit besluit te informeren. De komende tijd wil de provincie met u in een gebiedsproces voor de oostrand van de NOP in gesprek over de mogelijkheden en kansen om dit percentage te bereiken. Voor de start van dit proces zie ik u graag met onze gebiedsregisseur Erik van Beurden op de startbijeenkomst op 30 maart 2022, van 19.30 tot 22.00 uur in Luttelgeest. U heeft hiervoor inmiddels een uitnodiging ontvangen.

Met vriendelijke groet

Harold Hofstra
Gedeputeerde stikstof en natuur

Naam	Adres	Postcode	Plaats
[REDACTED]	[REDACTED]	8315PD	Luttelegeest
		8315PD	Luttelegeest
		8315PG	Luttelegeest
		8315PG	Luttelegeest
		8315PH	Luttelegeest
		8315PH	Luttelegeest
		8315PK	Luttelegeest
		8315PK	Luttelegeest
		8315PL	Luttelegeest
		8315PL	Luttelegeest
		8315PL	Luttelegeest
		8315PM	Luttelegeest
		8315PM	Luttelegeest
		8315PM	Luttelegeest
		8315PM	Luttelegeest
		8315PN	Luttelegeest
		8315PN	Luttelegeest
		8315PN	Luttelegeest
		8315PN	Luttelegeest
		8315PN	Luttelegeest
		8315PP	Luttelegeest
		8315PP	Luttelegeest
		8315PP	Luttelegeest
		8315PP	Luttelegeest
		8315PP	Luttelegeest
		8315PP	Luttelegeest
		8315PP	Luttelegeest
		8315PP	Luttelegeest
		8315PP	Luttelegeest
		8315PR	Luttelegeest
		8315PR	Luttelegeest
		8315PR	Luttelegeest
		8315PR	Luttelegeest
		8315PW	Luttelegeest
		8315PX	Luttelegeest
		8315RB	Luttelegeest
		8315RB	Luttelegeest
		8315RE	Luttelegeest
		8315RL	Luttelegeest
		8315RL	Luttelegeest
		8316PW	Marknesse
		8316PW	Marknesse
		8316PZ	Marknesse
		8316PZ	Marknesse
		8316RA	Marknesse
		8316RA	Marknesse
		8316RB	Marknesse
		8316RB	Marknesse
		8316RC	Marknesse

8316RC	Marknesse
8316RC	Marknesse
8316RC	Marknesse
8316RE	Marknesse
8316RG	Marknesse
8316RH	Marknesse
8316RH	Marknesse
8316RH	Marknesse
8316RH	Marknesse
8316RJ	Marknesse
8316RK	Marknesse
8316RK	Marknesse
8316RK	Marknesse
8316RM	Marknesse
8316RM	Marknesse
8316RM	Marknesse
8316RN	Marknesse
8316RN	Marknesse
8316RN	Marknesse
8316RN	Marknesse
8316RP	Marknesse
8316RP	Marknesse
8316RP	Marknesse
8316RP	Marknesse
8316RP	Marknesse
8316RR	Marknesse
8316RS	Marknesse
8316RS	Marknesse
8316RT	Marknesse
8316RT	Marknesse
8316RT	Marknesse
8316RT	Marknesse
8316SC	Marknesse
8316SG	Marknesse
8316SG	Marknesse
8316SG	Marknesse
8316SG	Marknesse

Betreft: Uitnodiging gebiedsproces stikstof in Flevoland
juni 2021

Geachte heer, mevrouw,

Dit voorjaar hebben Provinciale Staten van Flevoland de Aanpak Stikstof vastgesteld. Daarin staat dat de provincie gebiedsgericht aan de slag gaat met het verminderen van stikstofuitstoot. Dit doen we op verschillende manieren: door middel van kennisdeling en pilots, door het voeren van maatwerkgesprekken met ondernemers, maar óók door aan de oostkant van de provincie met elkaar aan de slag te gaan om uitstoot en daarmee depositie van stikstof te verminderen. Daar is de invloed van stikstof op Natura2000-gebieden immers het grootst.

In een gebiedsgerichte aanpak nemen verschillende ondernemers gezamenlijk maatregelen om de stikstofuitstoot te reduceren. Daarbij staat een duurzaam toekomstperspectief voor het gebied centraal: voor ondernemers, voor agrariërs, voor de bodem, voor de natuur. De vraag hoe dat perspectief eruit ziet kan alleen samen met partijen uit het gebied worden beantwoord.

De provincie komt graag in contact met ondernemers die mee willen doen aan deze gezamenlijke duurzame aanpak. Uw bedrijf bevindt zich in een van de gebieden waar het effect van stikstofreducerende maatregelen het grootst is. Met deze brief vertellen we meer over dit gebiedsproces en nodigen u uit om samen met collega-agrariërs hieraan deel te nemen. Deelname is geheel vrijwillig.

Wat houdt een gebiedsproces in?

De stikstofuitstoot in Flevoland is te hoog. Deze stikstof slaat onder meer neer in Natura 2000-gebieden. Vergunningverlening is afhankelijk van de daling van depositie of een bereikte gunstige staat van instandhouding van de Natura 2000-gebieden. Dichtbij deze gebieden is het effect van investeringen in daling van uitstoot van ammoniak het grootst.

Het is daarom dat de provincie juist in deze gebieden op zoek is naar agrariërs die met elkaar aan de slag willen om de uitstoot van stikstof te verminderen. We willen dit doen in gebieden waar de stikstofuitstoot hoog is, waar andere gebiedsgerichte zaken spelen die meegenomen worden én waar energie zit om met elkaar te gaan samenwerken. Met andere woorden: gebieden waar we het meeste resultaat kunnen behalen.

We zoeken specifiek agrarische ondernemers aan de randen van de gemeenten Noordoostpolder, Zeewolde en Dronten. Hier hebben reducerende maatregelen het grootste effect op de depositie. Zie ook het kaartje en toelichting in de bijlage.

Wat biedt de provincie?

De provincie zet in op een duurzame, toekomstbestendige landbouw in Flevoland en is coördinator van het gebiedsproces. De provincie zet haar netwerk (gemeenten, natuurorganisaties, landbouworganisaties, waterschappen, Rijksvastgoedbedrijf, ministerie LNV) en expertise in om te kijken wat we met elkaar voor

het gebied kunnen betekenen. Voorbeelden hiervan zijn bedrijfsverplaatsing, grondruil, arrangementen met natuurbeheerders, innovaties en samenwerking tussen veeteelt en akkerbouw.

Wanneer er concrete plannen uit dit proces naar voren komen die bijdragen aan de verlaging van de stikstofdepositie, heeft de provincie de ambitie uitgesproken om hier ook financieel aan bij te dragen.

Hoe ziet het proces eruit en wat vragen we van u?

De eerste stap is om een definitieve keuze voor een specifiek gebied te maken. Dit hangt onder andere af van de agrariërs die zich aanmelden. Wanneer we een groep bij elkaar hebben om aan de slag te gaan, onderzoeken we met elkaar in een aantal sessies wat de mogelijkheden zijn. We trekken hier een aantal weken voor uit. Na deze fase besluiten we met elkaar of er voldoende kansen zijn om door te gaan en wat de benodigde vervolgstappen zijn. Voor deze eerste periode is de gevraagde tijdsinzet ongeveer 4 x 2 uur.

Doet u mee?

Wanneer u denkt dat er in uw gebied kansen liggen, en u hier aan bij wilt dragen, dan nodigen we u uit om contact op te nemen.

Deelname is vrijwillig. U kunt zich vrijblijvend aanmelden voor een (intake)gesprek waarbij we gezamenlijk kijken welke kansen deelname biedt. We zijn op zoek naar partijen die gemotiveerd zijn om actief aan de slag te gaan met vernieuwing van het bedrijf en samenwerking in het gebied. Per gebied denken we aan circa 10 ondernemers.

Aanmelden en meer informatie

Meld u aan door een mail te sturen aan ████████@flevoland.nl. Doe dit uiterlijk 15 juli. We horen dan ook graag van u hoe uw bedrijf en situatie eruit ziet, en welke mogelijkheden u ziet. De eerste stap is dat we na uw aanmelden contact opnemen om met elkaar kennis te maken en informatie te delen.

Op de website www.flevoland.nl/stikstof vindt u meer informatie over wat de provincie nog meer doet om de stikstofuitstoot te reduceren en zo weer perspectief te bieden voor ondernemers in Flevoland.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, mail dan ook naar ████████@flevoland.nl. We hopen u snel te mogen ontmoeten in een van de gebiedsprocessen.

Met vriendelijke groet,

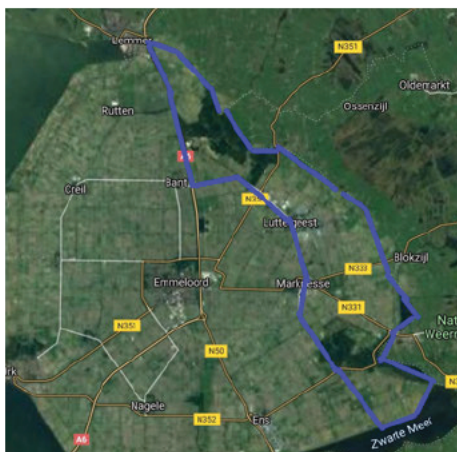

Harold Hofstra
Portefeuillehouder Stikstof
Gedeputeerde provincie Flevoland.

Toelichting gebieden

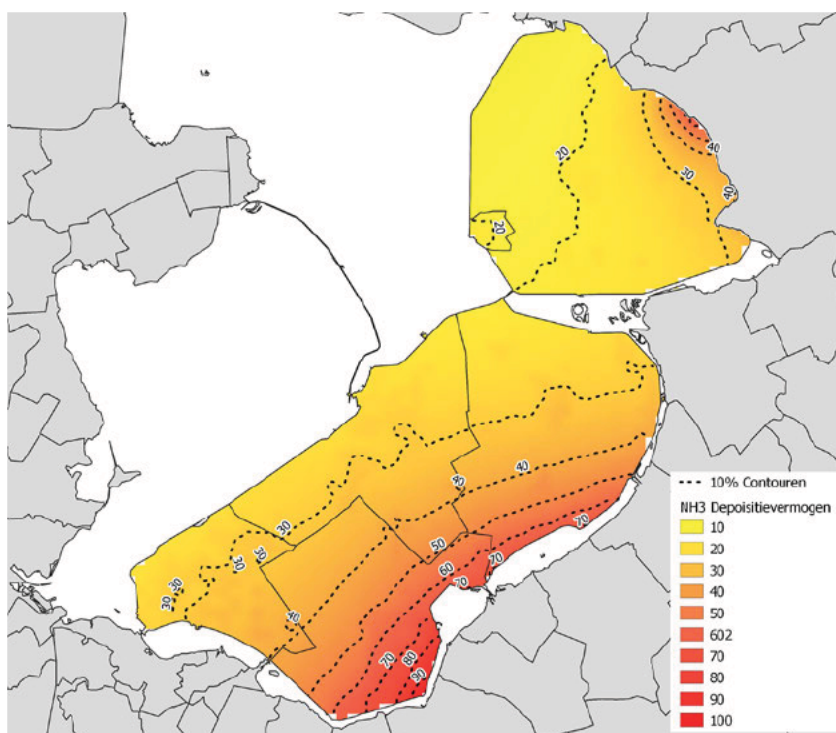
De provincie wil graag samen aan de slag met agrarische ondernemers in de oostrand van de Flevoland. Deze gebieden zijn gekozen, omdat maatregelen die hier worden genomen de meeste impact kunnen hebben op de stikstofgevoelige Natura2000-gebieden. (zie figuur 1) De exacte gebieden die we benaderen voor een gebiedsproces zijn op onderstaande kaartjes weergegeven.

Kaart: zoekgebied Noordoostpolder

Kaart: zoekgebied Dronten en Zeewolde

Figuur 1: Effectiviteit van maatregelen die ammoniakuitstoot terug dringen ten opzichte van depositie op stikstofgevoelige N2000-gebieden.

Stappenplan gebiedsproces

1. **Kennismaking en afbakening gebieden.** We starten met een kennismakingsgesprek met elke ondernemer die zich aanmeldt. Vervolgens maken we een selectie van de gebieden waar we samen de verkenning starten. Hierover koppelen we terug aan iedereen die gereageerd heeft.
2. **Gezamenlijke verkenning.** In de twee geselecteerde gebieden zien we voldoende kansen voor samenwerking en innovatie. Met de deelnemers uit deze gebieden volgen een aantal gesprekken om samen te verkennen waar de energie zit, welke behoefte er is bij ondernemers en welke stappen gezet kunnen worden.
3. **Adviesrapport over vervolgstappen.** Uit de verkenning volgt een aantal kansrijke acties die bijdragen aan de stikstofdoelen en het toekomstperspectief van de ondernemers in dit gebied. Deze worden gebundeld in een advies aan Gedeputeerde Staten van Flevoland. Hierin wordt ook gevraagd de benodigde middelen ter beschikking te stellen van de vervolgacties.
4. **Vervolgstappen in de praktijk brengen.** Na het besluit van Gedeputeerde Staten op het adviesrapport, gaan we de kansrijke acties samen tot uitvoering brengen.

De eerste drie stappen van dit gebiedsproces nemen enkele maanden in beslag. Naar verwachting kan dan in 2022 gestart worden met de vervolgstappen.

Waarom ontvangt u deze brief?

Deze brief is verstuurd aan de bij ons beschikbare adressen van agrarische ondernemers in de aangegeven zones. Er bestaat een kans dat de brief niet op uw situatie van toepassing is, of dat niet alle agrariërs in het gebied de brief hebben ontvangen. We nodigen ook ondernemers uit die de brief niet hebben ontvangen maar wel in of rond de aangewezen gebieden gevestigd zijn.